

**Eesti Kunstiakadeemia
majandustegevus 2004. aastal**

KONTROLLIARUANNE

nr OSIII-2-6/05/92
29.07.2005

Eesti Kunstiakadeemia majandustegevus 2004. aastal

Tallinn
2005

Kokkuvõte

Auditi eesmärgiks oli hinnata Eesti Kunstiakadeemia majandustegevust 2004. aastal, keskendudes majandustehingute seotusele tegevuse põhieesmärkidega, majandustehingute dokumenteerimisele, tuues välja olulisemad tähelepanekud tehingute seaduslikkuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi toimimise kohta.

Audit hõlmas Eesti Kunstiakadeemia kõiki struktuuriüksusi, samuti Eesti Kunstiakadeemia asutatud sihtasutust G9 ja osaihingut Moe Mix.

Olulisemad tähelepanekud

Akadeemia oli sõlminud temale kuuluvate hoonete haldamiseks lepingud sihtasutusega G9, lepingud olid vananenud ega arvestanud akadeemia tegevust reguleerivate õigusaktide ja võlaõigusseaduse nõuetega. Mitmel juhul ei olnud sihtasutus G9 täitnud talle hoonete haldamise ja rendilepingutega pandud ülesandeid. Neid ülesanded oli akadeemia ise täitnud, kuid lepinguid ei olnud täpsustatud ega sihtasutusele makstavat haldustasu vähendatud. Sihtasutus on haldamise lepinguid rikkudes eiranud kohustust toetada akadeemiat tema eesmärkide täitmisel.

Akadeemia ei olnud analüüsinud sihtasutuse poolt hoonete haldamise tulusust võrreldes sellega, kui akadeemia oleks tegelenud ise oma hoonete haldamisega, tellides vajaduse korral hooldustöid erinevatelt pakkujatelt.

Ülikooliseaduse järgi võib ülikool anda tähtajaliselt teise isiku kasutusse ainult sellist oma vara, mille suhtes ülikooli nõukogu on seisukohal, et see on ülikooli eesmärgi saavutamiseks vajalik, kuid mida hetkel ei ole võimalik või otstarbekohane selleks kasutada. Mõned akadeemia omandis olevate hoonete kasutada andmiseks sõlmitud rendilepingud on aga sõlmitud pikaks perioodiks ning ei saa väita, et nendel juhtudel on tegemist akadeemia vajaliku varaga, mida hetkel ei ole võimalik või otstarbekas akadeemia vajaduseks kasutada.

Rentnike leidmiseks ei olnud korraldatud avalikke enampakkumisi ning sõlmitud rendilepingud sisaldasid rendileandjale kahjulikke tingimusi.

Ülikooliseaduse järgi on ülikoolile kuuluvat kinnisvara õigus võõrandada Vabariigi Valitsuse loal. Akadeemia on seda seadusesätet eiranud Tartu mnt 1 kinnistu osale hoonestusõiguse seadmisel ja Türi salu praktikabaasi müügi alustamisel. Vastuolus riigivaraseadusega on akadeemia müünud oma põhivara, korraldamata selleks enampakkumisi. Järgimata seadusest tulenevaid nõudeid, on hoonestusõiguse seadmine ja selle müük toimunud otsustuskorras ilma enampakkumiseta ja seetõttu ei ole akadeemia saanud tehingust võimalikku maksimaalset tulu. Riigikontrolli poolt auditi ajal tellitud eksperdi hinnangut aluseks võttes sai akadeemia hoonestusõiguse seadmisest 4,3 mln krooni vähem tulu, kui turuväärtus seda oleks võimaldanud.

Kaupade ja teenuste ostmisel ei olnud akadeemia aastatel 2003–2004 korraldanud ühelgi juhul riigihanget, rikkudes sellega riigihangete seadust.

Riigieelarvest uue õppehoone ettevalmistustöödeks eraldatud 10 mln kroonist oli auditeerimise ajaks kulutatud 1,2 mln krooni. Riigikontrolli hinnangul ei ole uue õppehoone ettevalmistustöödeks eraldatud raha arvel tehtud kulud sihipärased.

Paljudel juhtudel oli akadeemia jätnud õppeteenustasud sisse nõudmata. Nii ei nõutud õppemaksu tasumist neilt üliõpilastelt, kes olid siirdunud akadeemilisele puhkusele, eksmatrikuleeritud või üle viidud riigieelarvelisele õppekohale. Mitmel juhul oli kantud kuludesse tasumata õppemaksu nõudeid põhjendusega, et sissenõudmine on muutunud ebaotstarbekaks.

Akadeemias kehtestatud sisekontrollisüsteem ei toimi piisavalt, et tagada materiaalsete väärtuste õiget ja usaldusväärset arvestust ja säilimist. Sisekontrolli mittetoimimisest tingituna on saanud võimalikuks, et

- sularahatehingute dokumenteerimisel esines puudusi, müügitehingutest saadud sularaha laekus akadeemia kassasse suure hilinemisega;
- majanduskuludeks antud avansside kulutamise kohta ei ole saadud õigel ajal aruandeid ja kasutamata raha jääke ei ole tagasi nõutud. Avansside andmisega on tegelikult töötajatele antud laenu, mis ei ole ülikooliseadusega lubatud;
- tehti väljamakseid, mis ei ole seadustega kooskõlas ega seotud akadeemia tegevusega ning millega kaasnevad täiendavad kulutused tulumaksuseadusejärgsete maksudena.

Raamatupidamise sise-eeskiri ei reguleerinud varude arvestust, ostetud raamatute ja trükiste raamatukogus arvele võtmist, isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise korral hüvitise maksmist, nõuete hindamist ebatõenäoliselt laekuvateks ja tunnistamist lootusetult laekuvateks jm ning vajab seetõttu täiendamist.

Auditi ajal koostati akadeemias mitmed seni puudunud sisekorrad ja raamatupidamises parandati paljud eksimused.

Peamised ettepanekud

Haridus- ja teadusministrile

- Võtta seisukoht akadeemia üleviimise kohta Patarei merekindlusse. Juhul kui nimetatud projektiga ei ole otstarbekas edasi tegeleda, siis otsustada sihtotstarbeliselt eraldatud, seni kasutamata raha tagasinõudmine või sihtotstarbe muutmine.
- Võtta seisukoht akadeemia uue õppehoone ettevalmistustöödeks sihtotstarbeliselt eraldatud raha kasutamise osas, arvestades käesolevas kontrolliaruandes toodut, ning otsustada selle tagasinõudmine riigieelarvesse.

Akadeemia nõukogule

- Analüüsida hoonete haldamise teenuse ostmise põhjendatust sihtasutuselt G9 võrreldes sellega, kui akadeemia tegeleks haldamisega ise. Sõltuvalt tulemustest otsustada sihtasutuse G9 vajalikkus akadeemia tegevuse toetamiseks.
- Nõuda sihtasutuselt G9 ülevaate esitamist kõigi rendilepingute kohta ning otsustada abinõude rakendamine eesmärgil muuta need võimaluse korral akadeemia huvidele sobilikumaks või lõpetada enne tähtaega.
- Kehtestada akadeemias riigihangete korraldamise protseduurireeglid ning pidada kinni riigihangete seaduse nõuetest.

Akadeemia rektorile

- Nõuda maksmata õppemaksu sissenõudmist ka pärast üliõpilase eksmatrikuleerimist, riigieelarvelisele õppekohale üleviimist või akadeemilisele puhkusele siirdumist. Nõuda õppemaksu tähtaegset tasumist ja õppemaksu tasumisega viivitanutel nõuda lepingus fikseeritud viivist.
- Tõhustada sisekontrollisüsteemi ja kindlustada selle toimimine ning täiendada raamatupidamise sise-eeskirja, et tagada materiaalsete väärtuste õige ja usaldusväärne arvestus ning säilimine.

***

Haridus- ja teadusministri ülesannetes olev sotsiaalminister teatas oma vastuskirjas Haridus- ja Teadusministeeriumi seisukohast, et endise Patarei merekindluse renoveerimine eeskätt riigieelarveliste vahenditega on lähitulevikus ebareaalne ning et ministeerium on hinnanud Eesti Kunstiakadeemia üle jõu käivaks ka renoveeritud hoone haldamise kulusid. Samuti teatas minister, et ministeerium jätkuvalt toimetab koostöös teiste asjaomaste asutustega akadeemia kinnisvara arenduse suunal, kuid kaalutavate variantide hulgas ei ole endist Patarei merekindlust. Ministeerium on seisukohal, et siiani endise Patarei merekindluse suunas kulutatud raha tuleb lugeda sihtotstarbel kulutatuks, kuid samas toetatakse Riigikontrolli kõikides aspektides, kus osutatakse investeeringute mittesihipärasele ja/või vähe läbipaistvale kasutamisele.

Eesti Kunstiakadeemia rektor esitas vastuskirjas kontrolliaruande eelnõule omapoolsed kommentaarid, ülevaate puuduste kõrvaldamiseks juba rakendatud meetmetest ning edaspidise tegevuskava. Akadeemia nõukogu otsustas algatada SA G9 likvideerimismenetluse ning lõpetada akadeemia kahjulikud lepingud, kehtestatakse riigihangete korraldamise protseduurireedid, raamatupidamise sise-eeskirja tehakse vajalikud täiendused.

***

Riigikontroll tunnustab akadeemia rektori Signe Kivi ja akadeemia nõukogu tegevust auditis tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks. Samas jääb Riigikontrollile arusaamatuks, mille põhjal teeb minister ettepaneku lugeda endise Patarei merekindluse suunas kulutatud raha sihtotstarbel kulutatuks, kui ta samas nõustub Riigikontrolliga kõikides aspektides, kus osutatakse vastavate investeeringute mittesihipärasele kasutamisele.

Sisukord

SISSEJUHATUS	6
1. ÕPPETEENUSTASUD	11
2. PÕHIVARA HALDAMINE.....	15
2.1. Põhivara arvestus.....	15
2.2. Põhivara kasutamine	16
2.2.1. Hoonete haldamiseks andmine	16
2.2.2. Sihtasutuse G9 tegevus akadeemia hoonete haldamisel.....	20
2.2.3. Ruumide rendile võtmine	24
2.2.4. Põhivara võõrandamine ja hoonestusõiguse seadmine.....	25
3. RIIGIHANGETE KORRALDUS.....	27
4. INVESTEERINGUD	29
5. ÕPPETOETUSED	33
6. TÄHELEPANEKUD SISEKONTROLLISÜSTEEMI TOIMIMISE JA TEHINGUTE SEADUSLIKKUSE KOHTA	35
6.1. Sularaha ja pangatehingud	35
6.2. Projekti SPARK kulud	36
6.3. Põhjendamatud kulud	36
6.4. Ebatõenäolised nõuded	38
6.5. Majanduskulude avansid	38
6.6. Töölähetused.....	41
6.7. Varude arvestus.....	42
6.8. Muud tähelepanekud	42
SOTSIAALMINISTRI HARIDUS- JA TEADUSMINISTRI ÜLESANNETES NING EESTI KUNSTIAKADEEMIA REKTORI VASTUSED	45

Sissejuhatus

Auditi eesmärk: hinnata Eesti Kunstiakadeemia majandustegevust 2004. aastal, keskendudes majandustehingute seotusele tegevuse põhieesmärkidega, majandustehingute dokumenteerimisele (lepingud jt kokkulepped jms), tuues välja olulisemad tähelepanekud tehingute seaduslikkuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi toimimise kohta.

Auditeeritud juriidilised isikud: Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Kunstiakadeemia asutatud sihtasutus G9 ja osauhing Moe Mix. Auditi eesmärgiks ei olnud avaldada arvamust Eesti Kunstiakadeemia ning tema asutatud juriidiliste isikute raamatupidamise aastaaruannete kohta.

Auditeeritud periood: 2004. aasta ning mõningates küsimustes hõlmas audit ka varasemat perioodi.

Auditirühma liikmed: auditijuht Sale Ajalik, vanemaudiitor Saima Strenze ja audiitor Svetlana Rõbakova.

Valdkonna ülevaade

Eesti Kunstiakadeemia (edaspidi ka akadeemia) on õppe-, teadus- ja kultuuriasutus, kus on võimalik omandada akadeemiline kõrgharidus vabade kunstide, disaini, meedia, arhitektuuri, kunstiteaduse, restaureerimise ja õpetajakoolituse alal ning mis edendab teadusi ja osutab ühiskonnale loome-, õppe- ja teadustegevusel põhinevaid teenuseid.¹

Eesti Kunstiakadeemia on avalik-õiguslik juriidiline isik, kes tegutseb Eesti Vabariigi põhiseaduse, ülikooliseaduse, teiste õigusaktide ja oma põhikirja alusel.²

Auditeeritud perioodil oli akadeemia peamiseks tegevusalaks jätkuvalt akadeemilise kunstikõrghariduse andmine, samuti ka loomingu- ja teaduslik tegevus. Prioriteediks oli disainererialade seostamine ettevõtlusega ja rahvusvahelistumisega seotud tegevus, nagu üliõpilaste ja õppejõudude vahetus ning konverentside korraldamine.

Akadeemia juhtimine ja struktuur

Akadeemia kõrgeim kollegiaalne otsustuskogu on akadeemia nõukogu.³ Nõukogu on 25-liikmeline⁴ ja tegutseb rektori juhtimisel.

Akadeemia nõukogu on kinnitanud akadeemia arengukava aastateks 2001–2005. Arengukava täiendavad igaks õppeaastaks koostatavad arenduskavad, kus püstitatakse ülesanded jooksvaks aastaks.

Akadeemia eelarve ja majandusaasta aruande kinnitab akadeemia nõukogu.⁵ Samuti otsustab nõukogu ülikooliseadusega sätestatud ulatuses ja korras akadeemia varaga seotud küsimusi.⁶

Akadeemiat juhib rektor.⁷ Rektor tagab akadeemia eelarveprojekti koostamise ja eelarve täitmise ning esitab selle kohta aruande nõukogule.⁸ Ta kannab vastutust akadeemia üldseisundi ja arengu ning raha

---

¹ Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, I osa p 1.1

² Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, I osa p 1.4

³ Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, IV osa p 14.1

⁴ Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, IV osa p 14.5

⁵ Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, IV osa p 14.16.11

⁶ Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, IV osa p 14.16.17

⁷ Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, IV osa p 16.1

⁸ Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, IV osa p 16.12 ja 16.13

õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest.⁹ Kuni 02.12.2004. a juhtis akadeemiat Ando Keskküla, pärast teda määrati rektori kohusetäitjaks I prorektor Lylian Meister. Alates 04.04.2005. a on akadeemia rektor Signe Kivi.

Rektor on määranud finantseerimise allika käsutaja¹⁰ (vastutusala juht), kellele on antud temale määratud eelarveliste vahendite kasutamise ja kasutamise õigus. Finantseerimisallika käsutaja kannab vastutust eelarve täitmise ja jälgimise korralduse eest. Finantseerimisallika käsutajateks on osakondade juhid, projektide koordinaatorid ja õppekava juhid.

Akadeemias on 6 teaduskonda: vabad kunstid, meedia, arhitektuur, disain ja restaureerimine ning Kunstiteaduse Instituut. Samuti on akadeemias Avatud Akadeemia.

2004. aasta sügisel õppis akadeemias 797 üliõpilast, neist 456 riigieelarvelistel õppekohtadel ja 341 tasuvad õpingute eest ise. Magistriõppes oli vastavalt 155 ja 57 ning doktoriõppes 20 ja 8 õppurit.

Akadeemias töötab 56 korralist ja 18 erakorralist õppejõudu, ülejäänud 102 töötajat on abiõppepersonal, tugistruktuuri ning administratsiooni töötajad. Suurt osa õppeainetest annavad tunnitasuulised õppejõud.

Akadeemiat iseloomustavad finantsandmed

Ülevaade 2004. a eelarve täitmisest (auditeerimata andmed) on toodud tabelites 1 ja 2.

Tabel 1. Tulud

Nimetus	Eelarve, kr	Täitmine, kr	Täitmine, %
Tulu riiklikust koolitustellimusest	40 899 000	40 899 000	100
Tulu lepingulisest tasemeõppest	6 076 700	7 300 000	120
Tulud täienduskoolitusest ja ettevalmistusest	1 226 800	1 379 000	112
Muud tulud majandustegevusest	1 285 300	1 662 500	129
Sihtfinantseeringud ja toetused	274 000	3 132 400	1143
Finantstulud		310 000	
Tulud kokku	49 761 800	54 683 200	110

Allikas: Eesti Kunstiakadeemia andmed.

Tabel 2. Kulud

Kulu liik	Eelarve, kr	Tegelik kulu, kr	Täitmine, %
Palgad ja tasud	21 327 700	18 979 600	89
Sotsiaalmaks	7 185 800	6 741 800	94
Muud personalikulud	577 000	4 070 500	705
Majanduskulud	19 531 300	15 610 000	84
Muud tegevuskulud		1 887 700	
Toetused	30 000	180 000	600
Investeeringud	1 110 000	1 467 200	132
Finantskulud		41 600	
Kulud kokku	49 761 800	48 978 400	98

Allikas: Eesti Kunstiakadeemia andmed.

Akadeemia bilansimaht oli 31.12.2004. a seisuga esialgsel auditeerimata andmetel 23,6 mln krooni ning 2004. a majandusaasta tulem moodustas 2,8 mln krooni.

⁹ Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, IV osa p 16.1

¹⁰ Rektori korraldus, 2000. a (ilma kuupäevata)

Akadeemiale kuuluvad juriidilised isikud

Sihtasutus G9

Sihtasutus G9 on Eesti Kunstiakadeemia asutatud ja akadeemiat tema põhikirjaliste eesmärkide saavutamisel toetav sihtasutus.¹¹ Ta on eraõiguslik juriidiline isik, mis on loodud Eesti Kunstiakadeemia vara haldamiseks ja sihtasutusele kuuluva vara valdamiseks, valitsemiseks ja kasutamiseks¹². Sihtasutuse tegevusaladeks on kinnisvara hooldus, kirjastamine, näitustegevus, oma kirjastatud väljaannete ja elektrooniliste meediaprojektide hulgi- ja jaemüük, kunstiteoste ost ja müük, arendustegevus, toitlustamine ning olmeteenuste osutamine.¹³

Sihtasutuse tegevuse eesmärgid on järgmised: toetada akadeemilise kõrghariduse omandamist vabade kunstide, rakenduskunstide, arhitektuuri ning kunstiteaduse alal Eesti Kunstiakadeemias; toetada loome- ja teadustööd akadeemias kui visuaalse kultuuri keskuses; sihipärane majandustegevus ja vahendite kogumine väljamakseteks.¹⁴

G9 juhtivateks organiteks on kolmeliikmeline nõukogu¹⁵ ja üheliikmeline juhatus¹⁶ (edaspidi juhataja).

31.12.2004. a seisuga oli sihtasutuses 47 töötajat. Bilansimaht oli esialgsel auditeerimata andmetel 1,5 mln krooni ja majandustegevuse tulem moodustas 79 920 krooni.

Osäühing Moe Mix

Osäühing on asutatud 2001. a koos ASiga Klementi. 2003. a omandas akadeemia kõik osäühingu aktsiad, saades ainuomanikuks. OÜ Moe Mix juhataja on Allan Kompus.

Osäühingu põhitegevusaladeks on rõivakollektsioonide väljatöötamine, disainitoodete valmistamine, jae- ja hulgimüük, disaini- ning imagostrateegiate väljatöötamine ning elluviimine, konverentside, messide, etenduste korraldamine ja kirjastustegevus.

31.12.2004. a seisuga oli osäühingu bilansimaht auditeerimata andmetel 158 100 krooni ning majandustegevuse tulemuseks oli kujunenud kahjum 189 900 krooni. 2003. a majandustegevuse näitajad olid vastavalt 79 600 ja kasum 8300 krooni. Realiseerimise netokäive moodustas 2004. a 283 900 krooni, 2003. a 215 000 krooni.

2004. a suurendas akadeemia osäühingu osakapitali 200 000 krooni võrra ja see on 31.12.2004. a seisuga 240 000 krooni.

Varasemad auditid

Riigikontroll auditeeris Eesti Kunstiakadeemiat 1998. aastal. Haridus- ja Teadusministeerium ei ole Eesti Kunstiakadeemia tegevust auditeerinud.

Akadeemia majandusaasta aruannetele on hinnangu andnud aktsiaselts KPMG Estonia. Auditit järeldusotsused on märkusteta.

---

¹¹ Sihtasutuse G9 põhikiri, § 1 lg 1

¹² Sihtasutuse G9 põhikiri, § 1 lg 4

¹³ Sihtasutuse G9 põhikiri, § 3 lg 2

¹⁴ Sihtasutuse G9 põhikiri, § 2 lg 1

¹⁵ Auditeeritud perioodil kuulusid sihtasutuse nõukogusse Ignar Fjuk (esimees alates 22.10.1999), Tiia Vihand (alates 22.10.1999) ja Marek Jaansoo (alates 22.10.1999). Kuni 31.10.2003 olid nõukogu liikmed ka Urmas Liivanurm (alates 22.10.1999) ja Aarne Mesikäpp (alates 22.10.1999).

¹⁶ Sihtasutuse juhataja on Sulev Põldoja (alates 06.11.2000)

Akadeemial puudub siseaudiitor. Rektor on oma käskkirjaga moodustanud majanduskomisjoni nõustamaks teda finantsmajanduslikku olukorda puudutavates küsimustes. Mainitud komisjoni ülesandeks on ka korraliste ja erakorraliste siserevisjonide tegemine. Ajavahemikul 2002–2004 on akadeemia majanduskomisjon teinud 2 auditit, 2003. a toimus siserevisjon skulptuuri osakonnas ja 2004. a kontrolliti akadeemia krediitkaardi kasutamist.

Krediitkaardi kasutamisega seotud probleeme on majanduskomisjon arutanud kahel koosolekul.¹⁷ Komisjon on võtnud teadmiseks rahandusosakonna informatsiooni krediitkaardi kulutuste kajastamise kohta ning leidnud, et akadeemia ei ole otsest majanduslikku kahju kandnud. Majanduskomisjon on suunanud 01.12.2004. a otsusega antud küsimuse seisukoha võtmiseks akadeemia nõukogusse. Nõukogu vabastas rektori ametist tema palvel 02.12.2004.

Auditi iseloomustus

Audit hõlmas Eesti Kunstiakadeemia kõiki struktuurüksusi ja sihtasutust G9 ning osäühingut Moe Mix, tuginedes peamiselt algdokumentatsiooni kontrollile ja analüütilistele protseduuridele ning asjaomaste isikute kirjalikele ja suulistele selgitustele. Auditi põhiküsimused olid järgmised:

- Kuidas on korraldatud raamatupidamisarvestus, kas arvestus vastab raamatupidamise seaduse, riigi raamatupidamise üldeeskirja ja hea raamatupidamistava nõuetele ning kas ja kui suures ulatuses eksisteerivad ja toimivad sisekontrollisüsteemid?
- Kas akadeemia raamatupidamisarvestuses näidatud varad, nii käibe- kui ka põhivarad, tegelikult eksisteerivad ja kas varad on vajalikud akadeemia põhitegevuseks ja eesmärkide saavutamiseks? Kas kõik varad on õigel ajal ja täies mahus arvele võetud?
- Kas varadega tehtud tehingud on seaduspärased ega kahjusta akadeemia huve?
- Kas kõik majandustehingud on dokumenteeritud? Kas akadeemia on näidanud oma arvestusregistrites kõikehõlmavalt teenuste osutamisest ja muudest allikatest saada olevaid tulusid?
- Millistel tingimustel on sõlmitud ruumide rendilepingud? Kas on kehtestatud teenuste hinnakiri ning kuidas toimub hinnakujundus?
- Kas akadeemia on teinud kulusid nõukogu kinnitatud eelarve piires? Kas tehtud kulutused on seotud akadeemia tegevusega ja on põhjendatud ning lähtuvad kavandatud eesmärkidest? Kas võetud kohustused on seaduspärased ega kahjusta akadeemia huve?
- Kas sihtfinantseerimiseks ettenähtud raha, sh investeeringuteks, on kasutatud sihipäraselt?
- Kas õppetootused jm toetused on määratud ning makstud kooskõlas kehtivate regulatsioonidega?
- Kas ja kuidas on akadeemia korraldanud riigihanked kaupade ja teenuste ostmisel? Kas hankelepingud on sõlmitud, lähtudes riigihanke tingimustest? Kas riigihanke korras ostetud kaubad, tööd ja teenused vastavad sõlmitud hankelepingutele?
- Kas ja kuidas suunab ning kontrollib akadeemia temale kuuluvate sihtasutuse G9 ja osäühingu Moe Mix tegevust? Kas nende majandustegevus on kooskõlas akadeemia huvidega?

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI¹⁸ auditistandarditega.

---

¹⁷ 19.11.2004 ja 01.12.2004

¹⁸ *International Organisation of Supreme Audit Institutions* – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

Küsimustele vastuse saamiseks analüüsiiti akadeemia, sihtasutuse G9 ja OÜ Moe Mix majandustegevuse tulemusi, põhivara ja selle kasutamist. Akadeemias tutvuti 4 objekti rendilevõtmise lepinguga ning 6 põhivara müügitehinguga. Samuti käsitleti haldusteenuste ja kommunaalasutuste maksmise korraldust ning tasude määra põhjendatust. Audit hõlmas ka õppeteenustasu haldamist. Kõiki liiki õppetööstuste maksmist uuriti juhuvaliku põhimõttel välja valitud 76 üliõpilase põhjal, majandustoetuste maksmist 2 üliõpilase ja doktoranditoetuste maksmist 4 doktorandi põhjal. Käsitleti uue õppehoone ettevalmistamiseks eraldatud investeeringute kasutamise asjakohasust ja riigihangete teostamise seaduslikkust.

Sihtasutuses G9 analüüsis audiitor põhivara kasutusse andmise korraldust ja kõiki 24 rendilepingut ning lepingutingimuste täitmist.

Auditi käigus andsid selgitusi akadeemia rektori kt Lylian Meister, haldusprorektor Tiia Vihand, haldusdirektor Kalev Sekk, rahandusosakonna juhataja Marek Jaansoo ja pearaamatupidaja Inge Toms ning raamatupidamise peaspetsialist Silvia Anvelt ja raamatupidaja-assistent Kaidi Oja, õppeosakonna juhataja Kaire Rannik, kirjastaja Elo Lutsep, ehete- ja sepakunsti osakonna juhataja Kadri Mälk ja erialajuhi kt Piret Hirv, rahvakunsti õppetooli juhataja Kadri Viires, üliõpilasnõustaja Kalle Klein, sihtasutuse G9 nõukogu esimees Ignar Fjuk, sihtasutuse juhataja Sulev Põldoja ja pearaamatupidaja Helje Johanson, projektijuhid Liisa Pakosta ja Allan Kompus¹⁹. Kontrolliaruande eelnõuga tutvus ka Kunstiakadeemia endine rektor Ando Keskküla, kes kohtumisel auditeerijatega esitas omapoolseid selgitusi ja edastas täiendavaid dokumente.

---

¹⁹ Allan Kompus on ka OÜ Moe Mix juhataja.

1. Õppeteenustasud

Ülevaade üliõpilaste vastuvõtust

Akadeemias õppis 2004/2005. õppeaasta sügissemestril 931 üliõpilast ja magistranti. Neist riigieelarvelistel õppekohtadel 527 ja eelarvevälistel kohtadel 404 ehk 43%. Doktorioppes oli 20 isikut, sealhulgas riigieelarvelistel kohtadel 12 ja 8 doktoranti tasus oma õppe eest ise. Välismaalasi õppis akadeemias 13.

Haridus- ja Teadusministeerium on kehtestanud riikliku koolitustellimuse ülikooli lõpetajatele.

Riikliku koolitustellimuse alusel 2004/2005. õa bakalaureuseõppesse võetud I kursuse üliõpilaste nimekirjade võrdlemisel kinnitatud riikliku koolitustellimuse arvudega ilmnesid erinevused, mis on toodud alljärgnevas tabelis 3.

Tabel 3. 2004.–2005. õa vastuvõtt

Bakalaureuseõpe	Riiklik tellimus, kohti	Tegelik vastuvõtt I kursusele
Arhitektuur ja linnaplaneerimine	11	8
Vabad kunstid	16	14
Meedia, graafiline disain	6	4
Moedisain	6	4
Tekstiilidisain	5	6
Nahakunst ja disain	5	4
Muinsuskaitse ja restaureerimine	8	7

Allikas: Eesti Kunstiakadeemia andmed.

Erinevused võrreldes riikliku koolitustellimuse kohtade arvuga on tekkinud põhjusel, et varem akadeemias tasulises õppes õppinud üliõpilased on sooritanud uuesti sisseastumiskatsed ning nad on vastu võetud. Kuivõrd neil olid aga tasulises õppes olles esimese kursuse või isegi teise kursuse vajalikud eksamid ja arvestused sooritatud, siis viidi nad kohe pärast riikliku tellimuse koolituskoha saamist üle vastavalt teisele või kolmandale kursusele.

Õppeosakonna juhataja selgituste kohaselt arvestatakse sellisel juhul rangelt nominaalõppeaja kestust.

Riigikontrolli hinnangul ei kohelda sel juhul kõiki akadeemiasse sisseastujaid võrdselt, sest esmasseastujal on väga raske konkureerida II ja III kursuse üliõpilastega.

Õppeteenustasude haldamine

Akadeemia nõukogu ei ole kehtestanud tasulisse õppesse võetavate üliõpilaste arvu piirmäärasid. Tasuliste üliõpilaste vastuvõtu arvu on otsustanud osakonnad, lähtudes oma ruumilistest ja muudest võimalustest. Vastu võetakse üldise paremusjärjestuse alusel, milles eespool olivad saavad riikliku koolitustellimuse kohtadele ja ülejäänutele võidakse anda võimalus tasulisele õppekohale asumiseks paremusjärjestuse põhimõttel.

Arusaadav on akadeemia soov suurendada oma tulu, kuid samas tuleks siiski kehtestada tasulisse õppesse vastuvõtu piirmäärad, et mitte halvendada antava kõrghariduse kvaliteeti.

Akadeemia juhtide selgituste järgi on vastuvõtu nõuded ja eksamid piisavalt karmid, et tagada vastu võetud üliõpilaste vastavus kehtestatud nõuetele ning kvaliteedi halvenemine seeläbi on ebatõenäoline. Soovijaid tasulistele kohtadele ei olevat niivõrd palju, et nõuaks akadeemia nõukogu poolt piirmäärade kehtestamist.

Riikliku koolitustellimuse täitmiseks moodustatud õppekoha baasmaksumuse igaks eelarveaastaks ja õppevaldkondade, õppesuundade ja õppekavade koefitsiendid kinnitab valitsus.²⁰ Õppekoha baasmaksumus sisaldab ühe üliõpilase õpetamiseks tehtavaid kulutusi, välja arvatud kulutused investeerin-gutele, mis kuuluvad finantseerimisele riikliku investeringute programmi²¹ rahadest.

Eelarveväliste õppekohtade tasu suuruse on kinnitanud akadeemia nõukogu. Kalkulatsiooni õppekoha maksumuse kujunemise kohta ei ole koostatud. Akadeemia juhtide selgituse järgi on eelarvevälise õppekoha maksumuse kinnitamisel lähtutud ka nõudluse ja pakkumise vahekorra-st.

Riikliku koolitustellimuse ja eelarveväliste õppekohtade maksumus 2004/2005. õppeaastal on esitatud tabelis 4.

Tabel 4. Riikliku koolitustellimus ja eelarveväliste õppekohtade maksumus 2004/2005. õa (kroonides)

Tase	Õppekava	Õppekoha maksumus	
		Riiklik koolitus-tellimus	Väljaspool riikliku koolitustellimust
Bakalaureus (BA)	Kunst	100 000	33 000
	Vabad kunstid (maalikunst, graafika, skulptuur)		28 000
	Kunstiteadus		27 000
Integreeritud	Arhitektuur ja linnaplaneerimine	105 840	33 000
Magistriõpe	Kunst	150 000	20 000
	Urbanistika		33 000
	Õppekavad, millele riikliku koolitustellimust ei esitata		33 000
	nt moemanagement		40 000
	Kunstiõpetaja	108 000	20 000
Õpetajakoolitus	1. a õpetajakoolitus (pärast bakalaureuseõpet)	19 800	12 000
Doktoriõpe	Sõltumata õppekavast		16 000
	1. aastal	150 000	
	2. aastal	150 000	
	Pärast lõpetamist	200 000	

Allikas: Eesti Kunstiakadeemia andmed.

Kooskõlas akadeemia põhikirjaga²² on nõukogu otsustanud²³, et akadeemia töötajatele, kes õpivad akadeemias riigieelarvevälisel õppekohal, võimaldatakse õppeteenustasu vähendamist 50% ulatuses.

Auditi käigus selgus, et 2 akadeemias töötavat ja tasulisel õppekohal õppivat üliõpilast (galerii juhataja ja kirjastaja) ning veel 2 tasulisel õppekohal õppivat üliõpilast oli akadeemia nõukogu vabastanud õppemaksust täielikult.

Riigikontrolli hinnangul ei kohelda kõiki tasulisel õppekohal õppijaid võrdselt. Akadeemia töötajate õppemaksu vähendamise ja sellest vabastamise korral on tegemist erisoodustuse andmisega ja seetõttu on tegu maksuriskiga erisoodustusmaksude näol, mis suurendab akadeemia kulusid. Samuti näevad audiitorid tasulise õppekoha õppurite vabastamisel õppemaksust maksuriski (kingitus).²⁴

²⁰ Vabariigi Valitsuse 01.04.2004. a määrus nr 93 ja 13.08.2002. a määrus nr 257

²¹ Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Kunstiakadeemia riikliku koolitustellimuse leping nr 10-5/779, p 5.2

²² Eesti Kunstiakadeemia põhikiri, IV osa p 14.15

²³ Akadeemia nõukogu 19.02.2002. a otsus nr 3

²⁴ Tulumaksuseadus, § 49 lg 1

Akadeemia ei olnud arvestanud töötajatele tehtud soodustusi erisoodustustena. Auditi ajal tehti arvestused ja 17.02.2005. a maksti erisoodustuse tulumaksu 36 892 ja sotsiaalmaksu 46 825 krooni.

Akadeemia nõukogus kinnitatud õppekorralduseeskirja kohaselt eksmatrikuleeritakse üliõpilane akadeemia algatusel, kui üliõpilase õppeteenustasu ei ole tasutud eeskirjas sätestatud tähtajaks.²⁵

Kooskõlas õppekorralduse eeskirjaga on tasulisel õppekohal kõrgharidust omandavad üliõpilased kohustatud tasuma õppeteenustasu hiljemalt 15. oktoobriks sügissemestril ja 15. veebruariks kevadsemestril.²⁶ Paljud üliõpilased ei ole seda lepingusätet täitnud. Neid üliõpilasi ei ole eksmatrikuleeritud ja neilt ei ole nõutud ka lepingus kehtestatud viiviseid.

31.12.2004. a seisuga oli akadeemial 25 võlglast, kes olid jätnud õppemaksu tähtajaks tasumata summas 176 000 krooni.

Paljudel juhtudel oli akadeemia jätnud õppeteenustasud sisse nõudmata:

- Akadeemia ei olnud nõudnud tasulises õppes oldud aja eest tasumata õppemaksu neilt üliõpilastelt, kes olid eksmatrikuleeritud või olid üle viidud riigieelarvelisele õppekohale. Raamatupidamise andmetel on 2004. a sellest tulenevalt nõudeid üliõpilaste vastu ja tulu vähendatud 363 000 krooni.

Kui üliõpilane on õppetegevusest osa võtnud ja selle eest tasumata jätnud, siis tuleb Riigikontrolli hinnangul võlad sisse nõuda ka pärast eksmatrikuleerimist või üleviimist riigieelarvelisele õppekohale või siirdumist akadeemilisele puhkusele.

Akadeemia juhtide selgituse kohaselt toimub väljaspool riiklikku koolitustellimust õppivate üliõpilaste üleviimine riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale semestri algupoolel, 15. septembril ja 15. jaanuaril, s.t semestri alguseks vabanenud kohtade selgumisel, ja akadeemia ei pea eetiliseks nõuda õppeteenustasu üliõpilaselt, kelle koha eest akadeemia on juba riigilt lepingutasu saanud.

Selgitust ei saa pidada piisavaks, kuna auditi käigus selgus, et üleviimist käsitlevad rektori käskkirjad on kõik antud pärast selgituses mainitud tähtpäevi. Kolmel juhul olid üleviimise käskkirjad välja antud pärast semestri õppemaksu tasumise kehtestatud tähtaega. Samuti sätestab akadeemia õppekorralduse eeskiri, et semestri kestel õpingud katkestanuile semestritasu ei tagastata.

- Akadeemia ei nõudnud tasulises õppes oldud aja eest tasumata õppemaksu tasumist ka neilt üliõpilastelt, kes olid siirdunud akadeemilisele puhkusele. Seoses sellega oli vähendatud 2004. a tasumisele kuuluvat õppemaksu kokku 80 500 krooni ulatuses. Sealhulgas ühe üliõpilase osas puudus käskkiri tema akadeemilisele puhkusele lubamise kohta.

Mõningatel juhtudel oli akadeemia kandnud kuludesse tasumata õppemaksu nõudeid põhjendusega, et sissenõudmine on muutunud ebaotstarbekaks. Näiteks:

- Rektori kohusetäitja korraldusega on kantud kuludesse 6 üliõpilase õppemaksu nõudeid 54 700 krooni.²⁷ Neist 4 olid eksmatrikuleeritud ja 2 üle viidud avatud akadeemiast päevasesse õppesse.
- Rektori 06.04.2004. a korraldusega on kantud kuludesse 4 eksmatrikuleeritu õppemaksu nõudeid summas 49 200 krooni.

---

²⁵ Eesti Kunstiakadeemia õppekorralduse eeskiri, p 24.13.11

²⁶ Eesti Kunstiakadeemia õppekorralduse eeskiri, p 12.7

²⁷ Rektori kt 17.03.2005. a korraldus nr 22-RE

Ettepanekud Eesti Kunstiakadeemia nõukogule

- Kaaluda senise praktika põhjendatust lubada sooritada sisseastumiskatsed akadeemias juba õppivatel üliõpilastel.
- Kohelda võrdselt kõiki üliõpilasi, tegemata allahindlust õppemaksu tasumisel.
- Akadeemias antava hariduse kvaliteedi tagamiseks kinnitada tasulise õppe üliõpilaste arvu piirmäärad.

Ettepanekud Eesti Kunstiakadeemia rektorile

- Lõpetada oma töötajatele õppemaksusoodustuste tegemine, kuna see toob akadeemiale täiendavaid kulutusi erisoodustuse maksude näol.
- Nõuda õppemaksu tähtaegset tasumist ja õppemaksu tasumisega viivitanutelt nõuda lepingus fikseeritud viivist.
- Nõuda sisse maksmata õppemaks ka pärast üliõpilase eksmatrikuleerimist, riigieelarvelisele õppekohale üleviimist või akadeemilisele puhkusele siirdumist.

2. Põhivara haldamine

2.1. Põhivara arvestus

Akadeemia bilanss näitab 31.12.2004 a seisuga põhivara soetusmaksumusega 12,7 mln krooni (jääkmaksumus 7 mln krooni), sealhulgas hooned ja rajatised 11,3 mln krooni (jääkmaksumus 7 mln krooni) ja maa 1,4 mln krooni.

Akadeemia põhivara arvestuses esineb vigu. Akadeemia on kajastanud bilansis vara, mille üleandmise vormistamine on viibinud ja millele akadeemial omandiõigus puudub.

- Akadeemia kasutuses on hooned Tallinnas Nunne 16 / Suur-Kloostri 11. Hooned kuuluvad riigivara registri andmetel Haridus- ja Teadusministeeriumile. Akadeemia on need kajastanud oma bilansis soetusmaksumusega 680 539 krooni (jääkmaksumus 220 452 kr). Samas kajastab ka Haridus- Teadusministeerium neid hooned ministeeriumi bilansis soetusmaksumusega 370 200 krooni.

Akadeemia esitas auditi käigus haridusministri käskkirja²⁸, millega anti üle Haridusministeeriumi bilansist Eesti Kunstiakadeemia bilanssi hotellihoone²⁹ asukohaga Tallinnas Suur-Kloostri 11. Järelikult ei võtnud ministeerium seda hoonet pärast üleandmist maha riigivara registrist.

Akadeemial ei olnud aga esitada Tallinnas Nunne 16 / Suur-Kloostri 11 asuva õppehoone kohta ministeeriumilt akadeemia üleandmist tõendavat algdokumenti. Kuna sellele hoonele puudub akadeemial omandiõigus, ei pea Riigikontroll põhjendatuks kajastada õppehoonet akadeemia bilansis.

Haridus- ja Teadusministeerium sõlmis 2004. aasta alguses vara tasuta kasutusse andmise lepingu Tallinnas Nunne 16 / Suur-Kloostri 11 asuvate hoonete (õppehoone, hotellihoone) kasutada andmiseks Eesti Kunstiakadeemia³⁰. Seega on ministeerium andnud kasutusse ka hotellihoone, mis kuulub juba akadeemia.

- Riigivara registri andmetel on akadeemia riigivara volitatud asutuseks Mustamäe tee 59 asuva paviljoni osas.³¹ Tegelikult on paviljon juba 2002. a hävinud ning Kristiine Linnaosa Valitsus on selle lammutanud. Riigivara registrist on paviljon aga jäänud välja arvamata. See paviljon on siiani arvel Haridus- ja Teadusministeeriumi põhivararegistris soetusmaksumusega 31 668 krooni.

Audiitorid täheldasid, et mõned põhivarade inventuuri dokumendid ei olnud säilinud. Mitmed varad ei olnud märgistatud inventarinumbriga ning osale inventuuri aruannetele ei olnud kõik inventeerimiskomisjoni liikmed alla kirjutanud.

Ettepanek haridus- ja teadusministrile

- Viia riigivara registri ja ministeeriumi raamatupidamise andmed vastavusse tegelikkusega.

Ettepanekud Eesti Kunstiakadeemia rektorile

- Tagada põhivarade inventuuri aruannete säilimine vastavalt ettenähtule.
- Lisada järgmise põhivarade inventuuri käigus kõigile varadele identifitseerimist võimaldavad inventarinumbrid.

²⁸ Haridusministri 13.01.1999. a käskkiri nr 6

²⁹ Riigivara registri nr 02001561

³⁰ Vara tasuta kasutusse andmise leping, 10.02.2004. a, KNTS- 59/9

³¹ Riigivaraseaduse § 4 lg 2 kohaselt on volitatud asutuseks selle seaduse mõistes riigiasutus, kelle valdusesse riigivara valitseja oma valitsemisel oleva vara on andnud. Seadus ei näe ette, et juriidiline isik saaks olla volitatud asutus.

2.2. Põhivara kasutamine

Ülikool on õigustatud omama ainult sellist vara, mis on tarvilik tema ülesannete täitmiseks³² ja kasutama seda ülikooli eesmärgi saavutamiseks.³³

Ülikool võib anda tähtajaliselt teise isiku kasutusse ainult sellist oma vara, mille suhtes ülikooli nõukogu on seisukohal, et see on ülikooli eesmärgi saavutamiseks vajalik, kuid mida ei ole hetkel võimalik või otstarbekohane selleks kasutada.³⁴

Akadeemia on sihtasutuse G9 vahendusel andnud rendile 2077 m² oma ruume ning ise rentinud 2534,3 m² (sh enda ruume sihtasutuselt 205,8 m²).³⁵ Rentnike (pandimaja, baar, turismifirma, massöörid, hambaarstid, hotell, reklaamiteenused, info töötlemine ja vahendamine, kauba ja toodete valmistamine, ost ja müük jne) tegevus ei ole seotud akadeemia tegevuse eesmärkide saavutamiselega.

Kuigi hoonete haldamise lepinguga on akadeemia andnud õiguse hallatavates hoonetes sõlmida rendilepinguid sihtasutusel G9, on mõned lepingud sõlminud akadeemia ise. Riigikontrolli hinnangul tulnuks sihtasutusele haldamisele antud hoonetes ruumide kasutusse andmine korraldada kooskõlas hoonete haldamisele andmise lepingutega.

Mõned rendilepingud on sõlmitud pikemaks perioodiks (nt rendileping OÜga Profiilis 15 aastaks, TÜga Hedi 12 aastaks, ASiga Infesto 18 aastaks) ning ei saa väita, et tegemist on akadeemia vajaliku varaga, mida hetkel ei ole võimalik või otstarbekas akadeemia vajaduseks kasutada.

Ülikooliseaduse järgi määrab varade summad, mida rektoril, prorektoril ja struktuuriüksuste juhtidel on õigus käsutada, ülikooli nõukogu.³⁶ Akadeemia nõukogu ei olnud neid summasid määranud.

2.2.1. Hoonete haldamiseks andmine

Hoonete haldamise lepingud

Akadeemia on kahe lepinguga andnud sihtasutusele G9 haldamisele hooned: ühiselamu Gonsiori 9³⁷, õppehooned Tartu mnt 1 ja 3, õppebaasid Tamses ja Türisalus, Mustamäe tee 59 paviljoni ja Nunne 16 / Suur Kloostri 11 hooned³⁸.

Üks leping³⁹ on sõlmitud 25 aastaks tähtajaga kuni 30.06.2022 ja teine⁴⁰ leping kehtivusega kuni 31.12.2003. Viimast lepingut oli pikendatud kuni 31.12.2004.

Hoonete haldamise lepingud olid vananenud ega arvestanud akadeemia tegevust reguleerivate õigusaktide ja võlaõigusseaduse nõuetega. Samuti ei olnud lepingud kooskõlas tegelikult osutatud teenustega. Nendele puudustele oli juhtinud tähelepanu ka audiitorfirma KPMG Estonia raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli kohta koostatud märgukirjas ja soovitanud sõlmida uued lepingud. Uus töövõtuleping hoonete haldamiseks on sõlmitud 31.12.2004⁴¹, see ei hõlma aga Gonsiori tn 9 ühiselamu haldamisele andmist.

---

³² Ülikooliseadus, § 44 lg 1

³³ Ülikooliseadus, § 45 lg 1

³⁴ Ülikooliseadus, § 45 lg 2

³⁵ 31.12.2004. a seisuga

³⁶ Ülikooliseadus, § 46 lg 2

³⁷ Ühiselamu haldamise leping nr 7/9, 21.07.1997, lisa 18.12.1997

³⁸ Eesti Kunstiakadeemia hoonete haldamise leping, 17.02.1998

³⁹ Ühiselamu haldamise leping nr 7/9, 21.07.1997

⁴⁰ Eesti Kunstiakadeemia hoonete haldamise leping, 17.02.1998

⁴¹ Töövõtuleping, 31.12.2004

Ei ülikooliseadus ega akadeemia põhikiri ei luba laenu andmist. Sihtasutuse G9 andmetel oli akadeemia andnud talle 2000. aastal laenu 500 000 krooni. Akadeemia raamatupidamises oli kajastatud see nõudena sihtasutusele G9 kui haldusteenuste ettemaks. Tegelikult oli akadeemia sel ajal, omades ettemaksu, tasunud sihtasutusele ka haldusteenuse eest.

Akadeemia rahandusosakonna juhataja selgituste järgi oli sihtasutus ebaõnnestunud äriplaani tõttu satunud majanduslikesse raskustesse ega olnud võimeline õigel ajal tasuma pangalaenu, mille tagatiseks oli sihtasutuse omandis oleva Raja tänava hoone osa, kus asub skulptuuriteaduskond. Seetõttu oli akadeemia nõukogu otsustanud teha sihtasutusele haldusteenuste eest ettemakse 500 000 krooni. Alles aastaaruande võrdlemisel olevat selgunud, et sihtasutus oli kajastanud ettemaksu laenuna. Tagantjärele ettemakseks ümbervormistamisel oleks sihtasutusel tekkinud käibemaksukohustus koos maksuintressidega. Seepärast olevat akadeemia nõustunud nimetatud summa kajastamisega nõudena sihtasutuse vastu. Sihtasutus on tasunud nõude 2003. a.

Haldusteenuste eest tasumine

Sihtasutus on osutanud akadeemia ruumide korrashoiu, koristamise ning remondi teenuseid, mille eest on akadeemia tasunud sihtasutusele 2002. aastal 1,9 mln, 2003ndal 2,03 mln ja 2004. aastal 2,07 mln krooni.⁴²

Haldusteenuse osutamise eest tasumise määrad järgmiseks aastaks on jooksva aasta lõpul kinnitanud sihtasutuse nõukogu. Hinna kujunemist põhjendavaid üksikasjalikke kalkulatsioone ei ole koostatud. Sihtasutuse nõukogu koosolekute dokumentidest nähtub, et hinna muutmise aluseks on olnud riikliku miinimumpalga muutused.

Haldusteenuse kinnitatud hindade võrdlemisel aastate kaupa selgub, et riiklik miinimumpalga tõus vastaval perioodil on olnud oluliselt suurem kui haldusteenuse hinna tõus. Ajavahemikul 2002–2003 ja 2003–2004 moodustas miinimumpalga tõus vastavalt 16,8 ja 14,8%, kuid haldusteenuse maksumus kallines vastavalt 1,1 ja 3,2%. Sellest lähtuvalt on haldusteenuse hind suhteliselt odavnenu. Kuna aga kogu haldusteenuse maksumuse kujunemise kohta üksikasjalikud kalkulatsioonid puudusid, siis ei olnud võimalik teha haldusteenuse maksumuse kohta põhjendatud järeldusi.

Kuna haldusteenust oli võimalik osutada oluliselt odavamalt võrreldes miinimumpalga tõusuga, siis võib järeldada, et akadeemial olnuks möödunud aastatel võimalik saada sihtasutuselt G9 haldusteenust odavamalt.

Akadeemia juhtide selgituse järgi on saanud haldusteenuse odavnemine toimuda tänu sihtasutuse majandusseisu paranemisele, mille on tinginud efektiivsem majandamine ja renditulude kasvatamine.

Selle väitega võib nõustuda ainult osaliselt. Eelmistel aastatel oli sihtasutuse kasum oluliselt suurem kui 2004. a ning seda ajal, kui toimus ka üheaegselt mitme laenu tagastamine.

Akadeemia ei ole analüüsinud sihtasutuse poolt hoonete haldamise tulusust võrreldes sellega, kui akadeemia oleks tegelenud ise oma hoonete haldamisega.

Haldusteenuseid ja kommunaalmakseid on akadeemia tasunud sihtasutuse poolt esitatud arvete alusel kord kuus. Teenuse summat põhjendavaid alusdokumente ei ole arvele lisatud.

Akadeemia ei analüüsinud sihtasutuse G9 esitatud haldusteenuste kulude põhjendatust. Haldusteenuse hindu oleks olnud vajalik analüüsida ka rendimäärade võimalikust muutmisest lähtudes, et suurendada sihtasutuse tulusid.

Haldusteenuste arved on viseerinud akadeemia haldusprorektor, kes on ühtlasi ka sihtasutuse G9 nõukogu liige. Seepärast on tegemist huvide konfliktiga. Huvide konfliktiga on tegemist juhul, kui ametiisik peab tegema oma töö või teenistuskohustuse raames otsuse või osalema sellise otsuse tegemises, mis oluliselt mõjutab tema enda, tema lähisugulaste või hõimlaste või juriidiliste isikute majandushuve.⁴³

---

⁴² 2002. aastal 141 630 krooni, 2003. aastal 143 223 krooni ja 2004. aastal 147 787 krooni koos käibemaksuga

⁴³ Korruptsioonivastane seadus, § 25 lg 1

Ühe haldusteenuse 131 424 kroonise arve⁴⁴ on akadeemia raamatupidamine tasunud ilma tasumist lubava viisata.

Auditeeritud perioodil on sihtasutus G9 osutanud akadeemiale koristusteenust ka Pikk 20 ja Apteegi 1 ruumides. Akadeemia on selle eest tasunud, kuid nimetatud ruumide koristamine ei olnud kuni 31.12.2004. a kehtinud haldamise lepingus ette nähtud.

Mõnel juhul ei olnud sihtasutus G9 täitnud talle hoonete haldamise ja rendilepingutega pandud ülesandeid. Neid ülesanded oli akadeemia ise täitnud, kuid lepinguid ei olnud täpsustatud ega sihtasutusele makstavat haldustasu vähendatud.

Haldamiselepingu järgi oli sihtasutus G9 kohustatud sõlmima kommunaalteenuste osutajatega lepingud teenuste osutamiseks omanikule kõige soodsamal ja kokkuhoidlikumal viisil. Tartu mnt 1 hoone osas oli akadeemia, eirates haldamise lepingut, suhelnud ise keskkütte ja elektri teenuste osutajatega. Akadeemia rahandusosakonna juhataja selgituse kohaselt ei suutnud sihtasutus mõned aastad tagasi makseraskuste tõttu kommunaalteenuste osutajatele tasuda ning seetõttu oli akadeemia sunnitud ise teenuste eest tasumiseks sõlmima teenuste osutajatega otselepingud (soojus, elekter). Haldamise lepingut aga selles osas ei muudetud.

Sihtasutuse G9 ja OÜ Profiilis vahel sõlmitud rendilepingu⁴⁵ järgi sõlmib rentnik ruumide kasutamiseks vajalikud kommunaalteenuste lepingud otse teenuste osutajatega. Tegelikult on akadeemia raamatupidamine osutanud kommunaalkulude vahendamise teenust (elekter, keskküte) ja esitanud arved OÜ Profiilis allrentnikele. Vastavat lepingut selliseks tegutsemiseks sõlmitud ei ole. Mõned OÜ Profiilis allrentnikud ei ole süstemaatiliselt toime tulnud akadeemiale kommunaalmaksete arvete õigeaegse tasumisega. Samas on akadeemia teenuste osutajatele nende arved tasunud. 31.12.2004. a seisuga olid akadeemiale kommunaalteenuste eest võlgu kaks OÜ Profiilis allrentnikku kokku 13 941 krooni.⁴⁶

Mõningatel juhtudel on akadeemia jätnud võlgnikelt kommunaalmaksete võlad sisse nõudmata ning kandnud need summad kuludesse. Rektori kt korraldusega on kantud kuludesse 24 700 krooni viielt juriidiliselt ja ühelt füüsiliselt isikult laekumata arveid põhjendusega, et võlgnikud keelduvad võlgu tasumast.⁴⁷ Samas puudub selgitus, miks võlgnikud keelduvad. Akadeemias puudub ka nõuete eba-tõenäoliseks tunnistamise ja kuludesse kandmise kord.

Rendilepinguga 01.02.2000. a on akadeemia andnud rendile ruumid asukohaga Tartu mnt 1 suurusega 63,6 m² OÜ-le Dornse (söökla). Rendi suurus on 1272 kr kuus ehk 20 kr/m². Lepinguga lisandus investeerimiskohustus 462 950 krooni. Rihti projekt on koostanud parendustööde eelarve samale summale. Tegelikult oli osaihing investeerinud hoonesse ainult 212 050 krooni. Seega jättis rentnik investeerimiskohustuse suures osas täitmata. Leping ei sätesta sanktsiooni rentniku suhtes kohustuste mittetäitmise korral.

Riigikontroll leiab, et hoonete haldamine ei ole toimunud kooskõlas halduslepingute tingimustega.

Ühiselamu haldamise lepinguga on pandud sihtasutusele kohustus säilitada akadeemia põhitegevuse toetamiseks sihtotstarbeliselt 120 ühiselamukohta. Tegelikult on sihtasutus 31.12.2004. a seisuga säilitanud ainult 83 ühiselamukohta. Samas akadeemia õppeosakonna andmetel ületab üliõpilaste nõudlus ühiselamukohtade järele oluliselt olemasolevaid kohti.

Riigikontrolli hinnangul on sihtasutus ühiselamu haldamise lepingut rikkudes eiranud kohustust toetada akadeemiat tema eesmärkide täitmisel.

Tamse õppebaasi kasutamise eest üliõpilaste praktika ajal on akadeemia 2004. a tasunud sihtasutusele 13 200 krooni. Sihtasutuse kinnitatud õppebaasi haldus- ja hoolduskulude tariifidest nähtub, et

---

⁴⁴ SA G9 02.01.2004. a arve nr 4531

⁴⁵ Rendileping, 13.03.1998

⁴⁶ Euro Publications Eesti OÜ 12 654 krooni ja Variantus Grupp OÜ 1287 krooni

⁴⁷ Rektori kt korraldus 17.03.2005 nr 22-RE

akadeemia üliõpilaste ja õppejõudude majutamisel on ühe voodikoha ööpäevane maksumus 15 krooni ning voodipesu vahetuse maksumus 18 krooni.⁴⁸ Samas sisaldab majutuse hind ka hoonete ja territooriumi haldamist ja hooldamist ning elektrienergia ja kütte kulu. Haldamise ja hooldamise kulud sisalduvad ka akadeemiaga sõlmitud hoonete haldamise lepingus, mille eest akadeemia tasub sihtasutusele igal kuul. Samuti tasub akadeemia elektri ja kütte eest. Seega on akadeemia üliõpilaste praktika ajal tasunud sihtasutusele hoone haldamise eest mitmeid kulusi topelt. Akadeemia töötajate selgituse järgi tasuti üliõpilaste praktika otsekulusid. Arve juures puuduvad kulude põhjendatust tõendavad raamatupidamise alusdokumendid.

Gonsiori 9 hoone ja Tamse õppebaasi kasutamisest on kogu tulu saanud sihtasutus G9. Samal ajal arvestab hoonete soetusmaksumuselt kulumit akadeemia. Riigikontrolli hinnangul peaks osa hoone kasutamisest saadavat tulust kuuluma akadeemiale. Haldamise lepingud ei reguleeri haldamise ajal saadud tulu jaotamist.

Akadeemia töötajad põhjendasid seda asjaoluga, et lepinguga on pandud sihtasutusele kohustus tagada hoonete ja muude varade säilimine, mille tagamiseks on tal õigus kõigile tuludele, mis laekuvad hoonete kasutusest.

Akadeemia on teinud üksnes 2004. aastal neis hoonetes kulusi üle ühe miljoni krooni.

Ettepanekud

Eesti Kunstiakadeemia nõukogule

- Määrata varade summad, mida rektoril, prorektoril ja struktuuriüksuste juhtidel on õigus käsutada.
- Kinnitada sihtasutuse G9 poolt akadeemiale osutatavate teenuste hind selle kujunemise üksikasjalike kalkulatsioonide alusel.
- Analüüsida hoonete haldamise teenuse ostmise põhjendatust sihtasutuselt G9 võrreldes sellega, kui akadeemia tegeleks haldamisega ise. Sõltuvalt tulemustest otsustada sihtasutuse G9 vajalikkus akadeemia tegevuse toetamiseks.

Eesti Kunstiakadeemia rektorile

- Kontrollida regulaarselt sihtasutuse poolt töövõtulepingute nõuetekohast täitmist.
- Määrata sihtasutuse poolt esitatud haldamise teenuste ja kommunaalmaksete arвете tasumise lubamise otsustajaks akadeemia juhtkonnas isik, kelle puhul ei tekiks huvide konflikti korrupsioonivastase seaduse mõistes.
- Selgitada, mis põhjusel ja kelle loal vähendas sihtasutus G9 üliõpilaste ühiselamu kohtade arvu võrreldes halduslepingus ettenähtuga. Rakendada abinõud üliõpilaste ühiselamukohtade arvu suurendamiseks.
- Selgitada põhjused, miks on rentnikelt jäänud võlad sisse nõudmata. Rakendada meetmeid nende sissenõudmiseks.
- Nõuda OÜ-lt Dornse investeerimiskohustuse täitmist.

---

⁴⁸ Sihtasutuse G9 juhataja 21.05.2001. a käskkiri nr 36

2.2.2. Sihtasutuse G9 tegevus akadeemia hoonete haldamisel

Üldandmed vara kasutada andmise kohta

Sihtasutuse andmetel saadi 2004. a varade kasutusse andmisest tulu 2 mln krooni, mis moodustas ligemale 42% kogutulust (vt tabel 6). 31.12.2004. a seisuga kehtis 24 lepingut, mille sisuks oli ruumide rendile või üürile andmine.

Tabel 6. Sihtasutuse G9 vara kasutusse andmisest saadud tulu (kroonides)

	2004	2003	2002
Renditulu	2 018 712	2 198 850	1 976 365
sh üliõpilastelt	72 219	72 593	65 571
Reklaamipinna rent	395 067	404 004	506 552

Allikas: Sihtasutuse G9 andmed.

Toodud andmetest nähtub, et võrreldes 2002. aastaga on 2004. a enam kasvanud ühiselamu kasutamisest saadud tulu – üle 10%. Renditulu vähenemine 2004. a on tingitud mõnede rendilepingute lõppemise, lõpetamise ning akadeemia kasutusse antud ruumide arvel. Reklaamist saadud tulu alanes seoses reklaamipinna vähenemisega.

Sihtasutuses ei olnud sisse viidud kliendipõhist arvestust, mis tagaks ülevaate kliendiga (rentnik) seotud tuludest ja kuludest ning kliendi kasumlikkusest sihtasutuse jaoks tervikuna. Sihtasutuse raamatupidamise korraldus võimaldab küll saada andmeid olulisemate objektidega seotud kulude ja tulude kohta, kuid audiitor ei tuvastanud, et vara kasutusse andmise tehinguid oleks sellest infost lähtuvalt võrreldud ja analüüsitud. Vara rendile andmise lepingute juures ei olnud sihtasutuse nõukogu liikmetega kooskõlastamise aluseks olnud dokumente, mis sisaldaksid viiteid tehingute põhjendatuse analüüsi toimumisele ja selle tulemustele.

Üksikute rendiobjektide tulususe analüüsi raskendab ka asjaolu, et osa objektide korrashoiu ja remondi kuludest on maksnud akadeemia (Tamse õppebaas, Raja tn hoone).

Vara kasutusse andmise korraldus

Riigivaraseaduse § 42 lg 4 kohaselt kohaldatakse selle seaduse §-des 18–35 (süü kuulub ka vara kasutada andmine) sätestatud vastavalt ka avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele nende vara valdamisel, kasutamisel ja käsutamisel, kui vastava avalik-õigusliku juriidilise isiku tegevust reguleerivas seaduses ei ole sätestatud teisiti. Ülikooliseadus vara kasutada andmise osas erisusi ette ei näe. Seega peab ka akadeemia oma vara kasutada andmisel järgima riigivaraseaduses toodud regulatsiooni (eelkõige vara kasutada andmine avaliku enampakkumise korras). Kuigi sihtasutusega G9 sõlmitud halduslepingutes ei ole seda nõuet eraldi välja toodud, on see Riigikontrolli hinnangul kohustuslik.

Sihtasutuses puudub kirjalikult fikseeritud ruumide kasutusse andmise kord.

Sihtasutuse juhataja on tehingute tegemisel juhindunud temaga sõlmitud töölepingust (06.11.2000), mille kohaselt pole tal õigust võtta kohustusi sihtasutusele ning anda õigusi sihtasutuse nimel kestusega üle ühe aasta või maksumusega enam kui 20 000 krooni ilma nõukogu eelneva kirjaliku kooskõlastusega.

Kõik rendilepingud on allkirjastanud sihtasutuse juhataja ning kooskõlastanud nõukogu esimees.

Rendilepingute lõppemisel on edasist ruumide kasutamist arutatud ka sihtasutuse nõukogu koosolekutel.

Sihtasutuse sõlmitud rendilepingud

Perioodil 2002–2004 oli sihtasutus sõlminud 13 rendilepingut, neist 4 akadeemiaga. Nende sõlmimiseks ei korraldatud enampakkumist. Kahe rendilepingu (Gonsiori 9 hotell ja Tartu mnt 1 fassaadipinna

reklaam) sõlmimiseks oli 2001. a korraldatud enampakkumine. Sihtasutuse juhataja selgituse kohaselt ei olnud 8 rendilepingu puhul võimalik enampakkumist korraldada, sest rentnikud kasutasid pinda juba varem ning varasemate lepingute järgi rendilepingu tingimustest kinnipidamisel lepingu lõppemisel võisid nad eesõigustatud korras sõlmida uue rendilepingu samade varade kasutamiseks. Enamiku rendilepingute (v.a AS Infesto ja OÜ Anadolu) puhul korrigeeritakse renditasu baassummat eelnenud 12 kuu tarbijahinnaindeksi kasvu võrra.

Riigikontrolli hinnangul ei ole sihtasutus alltoodud rendilepingute sõlmimisel lähtunud Eesti Kunstiakadeemia majanduslikest huvidest.

Rendileping OÜga Profiilis

Sihtasutus on sõlminud rendilepingu OÜga Profiilis Tartu mnt 1 ruumide rendile andmiseks tähtajaga 15 aastat arvates ruumide ümberehitustööde lõppemisest ja ruumide sihtotstarbelisest kasutusele võtmisest rentniku poolt.⁴⁹ Alates 01.05.2001 oli rent 52 krooni m² eest kuus, 2004. a 54 krooni m² kuus. Ruumide üldpind 342,7 m² on kinnitatud aktiga.⁵⁰

Audiitorite hinnangul on osa selle rendilepingu tingimusi rendileandjale kahjulikud:

- Renditasu, arvestades ruumide asukohta kesklinnas, on põhjendamatult madal.
- Leping sätestab, et parendused, mis lepingu kehtivuse ajal on rentnik rendile andja nõusolekul ruumidele teinud pärast ruumide kasutusse võtmist, kuuluvad lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral rendile andja poolt rentnikule hüvitamisele. Tähelepanuväärne on, et isegi amortisatsiooni võrra ei ole hüvitamisele kuuluvate parenduste maksumust kavandatud vähendada lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral.
- Ilma rendile andja nõusolekuta on rentnikul õigus anda ruume allrendile või muul moel kolmandate isikute valdusse või kasutusse, pidades silmas, et ruume kasutatakse säästlikult ja heaperemeelikult üksnes kunsti-, hariduse- ja kultuuriga seotud ettevõtete tegevuseks.

Ruumide kasutusele võtmise aktiga (31.07.1998) on sihtasutuse juhataja vastu võtnud rentniku poolt ümber ehitatud ruumid ehitustööde ja siseviimistluse maksumusega 2 265 843 krooni.

31.07.2001. a aktiga on sihtasutuse juhataja ja OÜ Profiilis juhataja kinnitanud parenduste maksumuseks 2 360 465 krooni. Aktile on lisatud garantiiremonttööde loetelu summas 94 622 krooni, mis sisaldub ka nimetatud parenduste maksumuses. On selgusetu, miks sihtasutus nõustus garantiiremonttööde maksumuse võrra suurendama parenduste maksumust. Ehitaja oleks pidanud mittekvaliteetselt teostatud tööd parandama enda kulul või oleks pidanud seda tegema OÜ Profiilis, kes sõlmis ehitajaga tööde teostamise lepingu.

Tehtud parenduste maksumust tõendavaid algdokumente auditi käigus ei esitatud. OÜ Profiilis juhataja Peep Keskküla teatel olevat ta ühe eksemplari dokumente edastanud akadeemiale, kuid enda dokumente ei olevat ta säilitanud. Töid teostanud firma (AS Inx) on äriregistri andmetel pankrotistunud. Sihtasutuse ja akadeemia töötajate väitel nad teostatud ehitustööde maksumust tõendavaid algdokumente ei leidnud.

31.12.2004. a koostatud kokkuleppega⁵¹ soovis akadeemia võtta osa ruume (150,6 m²) oma kasutusse ning kohustus tasuma rentnikule tehtud parenduste eest 860 000 krooni. OÜ-le Profiilis tagastatav

---

⁴⁹ Rendileping OÜga Profiilis, 13.03.1998

⁵⁰ 24.07.1998. a aktiga on tolelaegne sihtasutuse juhataja Vello Putk ja OÜ Profiilis juhataja Peep Keskküla kinnitanud ruumide üldpinnaks 342,7 m².

⁵¹ SA G9, OÜ Profiilis ja Eesti Kunstiakadeemia vaheline kokkulepe

summa on määratud, lähtudes tööde kogumaksumusest ja rendipinna suuruselt, mida kokkuleppel rentnikuga vähendati 154 800 krooni.⁵²

Rendileping TÜga Hedi

Tulundusühistule Hedi on antud rendile ruume Gonsiori 9 hoones 574,4 m² koos sisustusega 411 300 krooni väärtuses.⁵³ Ruume kasutatakse hotellina, need oli renoveerinud ja möbleerinud enne rendile andmist sihtasutus (kulud 1,8 mln krooni). Renditasu ühes kuus moodustas esialgse lepingu järgi 2003. a eest 42 849 krooni ning 2004. a nähti ette korrigeerida renditasu tarbijahinnaindeksi tõusu võrra.

Sihtasutuse ja rentniku vahelise kokkuleppega (31.07.2002. a) anti tulundusühistule täiendavalt 58,3 m² kasutusse tingimusel, et rentnik ehitab välja ja möbleerib toad oma kulul hotelliks. Sihtasutuse nõukogu otsusega vähendati renditasu ja kehtestati uueks renditasuks kuus 41 054 krooni. Sihtasutuse juhataja selgituste järgi ei olewat suurem renditasu rentnikule jõukohane.

Auditeerijate hinnangul on renditasu 65 kr/m² kuus kesklinnas põhjendamatult väike, arvestades, et rentnik kasutab lisaks ka sisustust ning põhiosa ruumidest oli enne rendileandmist renoveerinud sihtasutus.

Rendileping OÜga Limikon

Sihtasutus on sõlminud rendilepingu OÜga Limikon (ilma kuupäevata) 21 m² pinna rendiks. Leping jõustus 01.10.1999. a. Kooskõlas lepingu lisaga alustas rentnik renditasu maksmist alates 01.04.2000. a. Vastavalt ruumide üleandmise-vastuvõtu aktile on ruumid heas seisundis rentnikule üle antud 07.09.1999. a. Ei ole selge, miks enam kui poole aasta jooksul ei nõutud rentnikult rendi maksmist.

Ruume kasutatakse praegu mobiiltelefonide varuosade müügikohana.

Rendileping ASiga Infesto

Sihtasutus on andnud rendile ASile Infesto ruume 177 m² hoones Gonsiori 9.⁵⁴ On tähelepanuväärne, et lepingu kohaselt jõustus see alles 01.06.2002. a ja kehtib kuni 01.06.2017. a. Auditeerimisel ilmsel, et eelmine sihtasutuse juhataja oli võtnud ASilt Infesto intressita laenu 400 000 krooni.⁵⁵ Laenulepingu täitmise tagamiseks oli sõlmitud ülaltoodud rendileping. Laenulepingu järgi alustab laenusaaaja laenu kustutamist alates esimese rendisumma saamisest ja tasub laenuandjale laenu kustutamiseks igal kuul proportsionaalselt 33% laenuandjalt saadud rendisummast.

Auditi käigus ei õnnestunud välja selgitada, mis otstarbeks laenu võeti ja kas laenu võtmine oli kooskõlastatud sihtasutuse nõukoguga. 31.12.2004. a seisuga moodustas laenu tagastamata jääk 145 800 krooni. Tagastamise lõpptähtaeg on 30.06.2006. a.

Rendi ja kommunaalmaksete tasumata jätmine

Rentnikud AS Pindi Kinnisvara, Fiiri Arenduse AS, AS Pindi Kinnisvara TLN ja OÜ Feiron Trade (kõik kuuluvad ühele omanikule) ei olnud tasunud renti ja kommunaalmakseid kokku 75 759 krooni (2002. a). Sihtasutus oli aga kommunaalteenuste osutajate arved tasunud.

Mainitud rentnikud keeldusid sihtasutusele makseid tasumast, põhjendades seda rendilepingute lisades toodud sättega, et neil ei ole sihtasutusega vastastikusest lepingu täitmisest tulenevaid nõudeid. Sihtasutus oli kustutanud võlgnevust 27 593 krooni ulatuses AS Pindi Kinnisvara TLN poolt tehtud rendi

---

⁵² Esialgne hüvitatav parenduste maksumus oleks olnud 1 014 800 krooni.

⁵³ Rendileping, 31.07.2001

⁵⁴ Rendileping nr R-1 on sõlmitud 23.03.2000.

⁵⁵ AS Infesto ja SA G9 vahel 27.12.1999. a sõlmitud laenuleping, alla kirjutanud SA G9 juhataja Vello Putk.

ettemaksuga. Ülejäänud võlgnevuse 48 166 krooni oli sihtasutus oma nõukogu vastava otsuse alusel kuludesse kandnud.

09.09.2002. a pöördus sihtasutus Tallinna Politseiprefektuuri majanduskuritegude talituse poole palvega algatada ja läbi viia uurimine eeltoodud võlgade tekkimisel võimalike kuritarvituste väljaselgitamiseks. Politsei uurimist ei alustanud ja soovitas pöörduda hagiga otse Tallinna Linnakohtusse. Sihtasutuse tellitud õigushinnangute kohaselt on väga väike tõenäosus protsess võita.

Ajavahemikul 2002–2004 oli sihtasutus nõukogu loal kandnud kuludesse 79 585 krooni⁵⁶ nõudeid rentnike vastu.

Ruumide rendimäärad

Sihtasutuse nõukogu ei ole kinnitanud ruumide rendile andmise põhimõtteid. Valdavalt on lepingutes sätestatud renditasu m² eest kuus, kuid mõned rendilepingud sisaldavad üksnes kuumakse (TÜ Hedi). Auditeeritud perioodil moodustasid renditasud rendipinna eest 10,4–270 kr/m² kuus.

Rendile antud ruumide vaatluse ja sihtasutusele makstavate tasude suuruse võrdlemisel ilmnes, et mõningatel juhtudel on antud analoogilist vara rendile erinevate rendimääradega. Näiteks maksis Eesti Üliõpilaskondade Liit Gonsiori 9 ruumide kasutamise eest sihtasutusele ühe m² eest kuus 124,6 krooni, kuid OÜ Anadolu (baar) 120 krooni ja TÜ Hedi (hotell) 65,7 krooni.

Rendilepingute järgi on paljudel rentnikel õigus paigaldada hoonele ja selle üldkasutatavatesse ruumidesse rentnikuga otseselt seotud välisreklaami, mille eest lisatasu ei nõuta.

Audiitorite arvates on sihtasutusel jäänud saamata osa võimalikust saadaolevast tulust, kuna sarnaseid ruume on rendile antud erinevate rendimääradega ja välireklaami paigaldamise eest ei ole rentnikelt eraldi tasu nõutud.

Ettepanekud Eesti Kunstiakadeemia nõukogule

- Rakendada abinõud, et edaspidi antaks akadeemia vara kasutada avalike enampakkumiste korraldamise teel.
- Nõuda sihtasutuselt G9 ülevaate esitamist kõigi rendilepingute kohta ning otsustada abinõude rakendamine eesmärgil muuta lepingud võimaluse korral akadeemia huvidele sobilikumaks või lõpetada enne tähtaega.
- Anda sihtasutuse G9 nõukogu liikmetele ülesanne:
  - küsida regulaarselt sihtasutuse juhatajalt infot sõlmitud rendilepingutega ettenähtud kommunaalmaksete arvestamise ja õigeaegse tasumise kohta. Hilinenud maksete puhul nõuda viiviste arvestamist;
  - nõuda auditi käigus sihtasutuses puudunud raamatupidamise algdokumentatsiooni taastamist;
  - kaaluda sihtasutusele tekitatud kahjude osas nõude esitamist endisele sihtasutuse juhatajale Vello Putkile. Vajaduse korral pöörduda abi saamiseks õiguskaitseorganite poole;
  - nõuda juhatajalt, et reklaampinna kasutada lubamise eest võetaks tasu sõlmides vastav reklaampinna kasutamise leping.

---

⁵⁶ OÜ Trender Marketing üürivõlg 25 874 kr; AS Pindi Kinnisvara üürivõlg 48 166 kr ja Fusion Invest OÜ üürivõlg 5545 kr.

2.2.3. Ruumide rendile võtmine

31.12.2004. a seisuga oli akadeemia rentinud 2534,3 m² ruume,⁵⁷ sh sihtasutuselt G9 on renditud 1664,9 m², nendest 205,8 m² on akadeemia enda ruumid, mis on antud sihtasutusele haldamisele.

Sihtasutuselt G9 renditud pinna kasutamise renditasu on 1 kr/m² (käibemaksuta). Alates 30.01.2004. a kasutatakse Gonsiori 9 asuvas hoones ruume tasuta.⁵⁸

Akadeemia kasutusse antud vara

On tähelepanuväärne, et akadeemia on tasunud sihtasutusele ka akadeemia omandis olevate ruumide kasutamise eest. Nt Tamse õppebaasi kasutamise eest üliõpilaste suvise praktika ajal on akadeemia 2004. a tasunud sihtasutusele 13 200 krooni.

Gonsiori 9 ruumide⁵⁹ kasutamise eest on akadeemia tasunud sihtasutusele 22 649 krooni. Sihtasutuse juhataja selgituse kohaselt toob hallatavate ruumide kasutamine haldajale kulutusi, mida kasutajad peavad hüvitama. Nendeks kuludeks on kommunaalteenused, koristamine, voodipesu kasutamine. Selgitus ei ole piisavalt põhjendatud, sest kommunaalteenuste kasutamise eest on akadeemia tasunud ning ruumide korrashoid on ettenähtud haldamise lepinguga, mille alusel maksab akadeemia sihtasutusele igal kuul hoonete haldamise tasu.

Akadeemia on võtnud sihtasutuselt G9 rendile ruumid Raja 11A (see hoone on sihtasutuse omandis) üldpinnaga 1459,1 m². Rendipinna kasutamise eest ühe kuu renditasu käibemaksuta on 1 kr/m².

Auditi käigus akadeemia rendipinna (Raja 11A⁶⁰) ruumide asendiplaaniga tutvumisel ilmnes, et hoone enamik koridore ning muid üldkasutatavaid ruume (412,5 m²) on antud rendile akadeemiale ja nende eest tasub renti ning kommunaalkulusid ainult akadeemia, kuid ruume (koridorid, tualettruumid, soojussõlm, trafoalajaam, liftid, kompressoriruum jm) kasutavad pidevalt ka hoone teised rentnikud. Akadeemia oli teostanud ka hoone, sh üldkasutatavate ruumide renoveerimistöid 41 800 krooni eest.

Akadeemia töötajate selgituse järgi on nad auditi ajal hakanud tegelema kommunaalmaksete jaotuse ümberarvestamisega.

Raja 11A hoones asuvate ruumide kasutamisel on akadeemia samuti tasunud kommunaalteenuste⁶¹ eest otse teenuste osutajatele ning arvestanud ja esitanud arveid kommunaalmaksete kohta teistele selle hoone rentnikele.

Akadeemia on võtnud üürilepingutega kohustusi üüritavates ruumides parenduste tegemiseks, mida üürileandja lepingu lõppemisel ei hüvita. Samal ajal enda ruume rendile andes on akadeemia võtnud mõnel juhul kohustuse rentniku poolt tehtud kulutused rendilepingu lõppedes hüvitada. Näiteks:

- Akadeemia on võtnud 01.04.2004. a sõlmitud Pikk 20 äriruumi üürilepinguga kohustuse teha aastatel 2004–2006 ruumides rekonstrueerimis- ja restaureerimistöid 2 mln krooni ulatuses. Seejuures ei hüvita üürileandja akadeemia tehtud kulutusi. Rekonstrueerimis- ja restaureerimistöde teostamise lõpetamisega viivitamisest tasub üürnik (akadeemia) leppetrahvi 1/30 üüri kogusumma ulatuses iga viivitatud päeva eest. Leping on kehtiv kuni 01.02.2019. a.

---

⁵⁷ Akadeemia on sõlminud rendilepingud ruumide rentimiseks sihtasutusele kuuluvas hoones asukohaga Raja 11a 1459,1 m² (30.08.2002. a rendileping) ja ühiselamu hoones Gonsiori 9 kokku 9 tuba pindalaga 205,8 m² (rendileping, 28.10.2002 ja kokkulepe, 30.01.2004); Tallinna Kultuuriväärtuste Ametilt ruume Pikk 20 üldpindalaga 750 m²; Tallinna Kesklinna Valitsuselt Apteegi 1A üldpindalaga 47 m² ja Pikk 41 üldpindalaga 73,3 m².

⁵⁸ Sihtasutusega G9 sõlmitud kokkulepe

⁵⁹ Tuba 520

⁶⁰ Rendileping, 20.08.2002, nr KNTS-59/54

⁶¹ Küte ja elekter

Riigikontrolli hinnangul on sõlmitud akadeemia kahjulikud ruumide üürilepingud, kuna nendes ei ole taotletud tehtud investeeringute hüvitamist rendileandja poolt lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral.

Akadeemia on teinud üüritud ruumides renoveerimistöid, kuigi sõlmitud lepingus sellist kohustust ette nähtud ei ole. Näiteks:

- Mitteilurumi üürilepinguga on akadeemia üürinud ruumid aadressil Pikk 41 (73,3 m²) kuni 01.09.2008. a.⁶² Ruumide kasutamise otstarve on kauplus-galerii ning üüritasu kuus on 3665 krooni ehk 50 kr/m² kohta. Neid ruume kasutab ka akadeemia osatühing Moe Mix. 2004. aastal on akadeemia neid ruume remontinud 257 004 krooni eest, kuigi lepingujärgne investeerimiskohustus puudub. Remonditööde teostamist põhjendati sellega, et muidu poleks saanud neid ruume kasutada.

Ettepanekud Eesti Kunstiakadeemia rektorile

- Teenuste eest tasumisel G9-le nõuda arvete juurde kulutusi tõendavate alusdokumentide lisamist.
- Vaadata läbi Raja tn 11A hoone rendileping renditasu ja kommunaalmaksete osas. Nõuda hoone üldkasutatavate ruumide kasutamise eest rendi ja kommunaalmaksete ning renoveerimistööde eest tasumist kõigilt rentnikelt.
- Vaadata läbi üürilepingud (Pikk tn 20 ja Pikk tn 41) ja täiendavalt reguleerida neis parenduste tegemine üüritud ruumides.

2.2.4. Põhivara võõrandamine ja hoonestusõiguse seadmine

Akadeemias puudub vara müügi ja mahakandmise kord. Põhivara müügiks akadeemia enampakkumisi ei olnud korraldanud.

Auditi käigus esitatud andmetel on akadeemia ajavahemikul 2002–2004 võõrandanud põhivara 5 juhul ning võõrandamisest oli akadeemia saanud 1,3 mln krooni. Kahel juhul müüdi akadeemia kuuluvad kinnistud ning 3 juhul transpordivahendid. Kinnistute müügi oli otsustanud akadeemia nõukogu.

Ülikooliseaduse järgi on ülikoolile kuuluvat kinnisvara õigus võõrandada Vabariigi Valitsuse loal.⁶³ Akadeemia on seda seadusesätet eiranud Tartu mnt 1 kinnistu osale hoonestusõiguse seadmisel ja Türisalu praktikabaasi müügi alustamisel.

Akadeemia oli seadnud Tartu mnt 1 kinnistu osale hoonestusõiguse 05.09.1997. a sõlmitud lepinguga sihtasutuse G9 kasuks 99 aastaks, omamata selleks Vabariigi Valitsuse luba.⁶⁴ Hoonestusõiguse seadmise lepingus on määratud hoonestusõiguse tasuks 15 mln krooni.

Akadeemia ja sihtasutus G9 sõlmisid 19.01.2000. a notariaalse kokkuleppe, millega määrati hoonestusõiguse tasu suuruseks 12 mln krooni.

Akadeemia nõukogu oli otsustanud 21.08. 2000. a koosolekul vähendada eelmises hoonestusõiguse seadmise lepingus⁶⁵ määratud summat 10 mln kroonini.

30.08.2000. a sõlmitud hoonestusõiguse osalise muutmise ja hoonestusõiguse ostu-müügilepinguga⁶⁶ on sihtasutus müünud Estconde Invest OÜ-le hoonestusõiguse 1500 m² kinnistust asukohaga

⁶² Mitteilurumi 01.09.2003. a üürileping nr 02-2003025

⁶³ Ülikooliseadus, § 46 lg 1

⁶⁴ Ülikooliseadus, § 46 lg 1; riigivaraseadus § 42 lg 4

⁶⁵ Hoonestusõiguse ja hüpoteegi seadmise leping, 05.09.1997

⁶⁶ Hoonestusõiguse osalise muutmise ja hoonestusõiguse ostu-müügileping, 30.08.2000

Tartu mnt 1. Akadeemia esindajana oli ostu-müügilepingu allkirjastanud rektor ning sihtasutuse G9 juhatuse liikmena (müüja) akadeemia haldusdirektor. Hoonestusõiguse tasu oli 10 mln krooni.

Hoonestusõiguse müümisel anti ostjale võimalus tasuda järelmaksuga, võttes seega täiendavaid võimalikke finantsriske.

Lepingu järgi pidi ostja maksma hoonestusõiguse tasu 10 aasta jooksul ühe makse aastas koos lisanduva intressiga lepingule lisatud maksegraafiku alusel. Kokku pidi ostja tasuma akadeemiale 14,7 mln krooni 31.03.2009. a seisuga.

Tegelikult oli akadeemia raamatupidamise andmetel Estconde Invest OÜ maksnud kogu tasu 10 mln krooni 02.06.2003. a, kasutades talle lepingus jäetud õigust tasuda ostusumma enne tähtaega. Intresse oli tasutud samaks ajaks 2,4 mln krooni. Kokku oli laekunud akadeemiale hoonestusõiguse müügist 12,4 mln krooni.

Auditi ajal tellis Riigikontroll eksperdihinnangu ASilt Arco Vara Tartu mnt 1 hoonestusõiguse turuväärtuse kohta. Viimane hindas 31.12.2000. a seisuga kinnistu hoonestusõiguse turuväärtuseks 14,3 mln krooni. Seega moodustas võimalik saamata jäänud tulu hoonestusõiguse müügist 4,3 mln krooni.

Ülaltoodust lähtudes ei ole Riigikontrolli hinnangul akadeemia järginud hoonestusõiguse seadmisel seadusest tulenevaid nõudeid, hoonestusõiguse seadmine ja selle müük on toimunud otsustuskorras ilma enampakkumiseta, akadeemia ei ole saanud tehingust võimalikku maksimaalset tulu.

Kinnistu Bendota Vääna-Jõesuu külas müüs akadeemia 2004. a 625 000 krooni eest, omades seejuures valitsuse eelnevat luba.

Harku vallas Türisalu külas asuva hoone müüki alustati juunis 2002. Ettemaksuna laekus akadeemiale 405 000 krooni ja laekumata on veel 945 000 krooni. Müügitehingut alustati ilma Vabariigi Valitsuse loata. Väidetavalt ei ole õnnestunud müügidokumente korda teha seoses kinnistu vormistamisega ja ostu-müügi tehingu lõplik sooritamine on veninud ka valitsuse loa taotlemise tõttu. Auditi käigus esitatud dokumentide järgi on alustatud loa taotlemist alles 2004. a novembris. Haldusdirektori selgituste järgi on tehingu dokumendid esitatud Haridus- ja Teadusministeeriumile.

Transpordivahendeid oli akadeemia müünud, ilma et selleks oleks korraldatud enampakkumist. Transpordivahendite müügi kohta puudusid kirjalikud otsused. Müügi üle olevat otsustanud ainult isikuliselt akadeemia rektor.

Ettepanekud Eesti Kunstiakadeemia nõukogule

- Kehtestada vara müügi ja mahakandmise kord.
- Põhivara müüki korraldada üksnes enampakkumiste teel ning vajaduse korral tellida nende õiglase turuväärtuse määramiseks eksperdihinnang.
- Võtta seisukoht, miks on põhjendamatult kaua veninud Harku vallas Türisalu külas asuva hoone müük, ja näha ette konkreetsed tegevused müügi protsessi lõpetamiseks.

3. Riigihangete korraldus

Akadeemias puuduvad riigihangete teostamise protseduurireedlid ning hangete teostamisel oli rikutud riigihangete seaduse nõudeid.

Riigihangete Amet kontrollis 2005. aasta jaanuaris-veebruaris ajavahemikul 2003–2004 riigihangete seaduses sätestatud korrast kinnipidamist ning avastas selles valdkonnas akadeemia tegevuses olulisi puudusi.⁶⁷

Kontrollitud ajavahemikul ei olnud korraldatud riigihangete pakkumismenetlusi.

Kuni 31.12.2003. a kehtinud riigihangete seaduse § 2 lg 7 p 1 kohaselt tuli ostes asjade ja tellides teenuseid, mille eeldatav maksumus koos käibemaksuga on aasta arvestuses 100 000 krooni ja üle selle, rakendada seaduses sätestatud korda.

Riigihanget korraldamata oli akadeemia 2003. aastal ostnud asju või tellinud teenuseid

- Securitas Eesti ASilt mehitatud turvateenuse osutamise lepingu alusel mehitatud valveteenust objektil Tartu mnt 1 maksumusega 154 462 krooni;
- Essen RFK OÜ-lt kahe arve alusel arvutitarkvara maksumusega 144 384 krooni;
- IM Arvutid ASilt tarkvara 3 arve alusel maksumusega 120 683 krooni ja lauaarvuteid Power Mac G4 summas 103 046 krooni.

Vastuolus riigihangete seaduse § 2 lg 7 p 1 oli akadeemia 2004. aastal ostnud asju või tellinud teenuseid järgmiselt:

- Sihtasutusega G9 oli sõlmitud 01.02.1998. a akadeemia hoonete haldamise leping Tartu mnt 1 ja 3 asuvate õppehoonete haldamiseks. Leping lõppes 31.12.2003, peale selle oli 30.12.2003. a sõlmitud lisa nr 104, millega pikendati lepingu kehtivust 31.12.2004. a. Seega osteti sihtasutuselt G9 korrashoiu ja koristusteenust 1 470 632 krooni eest.
- Sihtasutusega G9 sõlmiti 31.12.2004. a tähtajaline töövõtuleping korrashoiu ja koristusteenuse osutamiseks Tartu mnt 1 ja 3, Nunne 16, Gonsiori 9, Raja 11a, Pikk 20 ja Apteegi 1a olevatele objektidele kuutasuga 120 000 krooni, mis teeb lepingu maksumuseks aasta arvestuses 1 440 000 krooni.

Kehtiva riigihangete seaduse § 2 lg 9 kohaselt esitab ostja riigihangete korral, kus hankelepingu käibemaksuta maksumus on asjade ostmisel või teenuste tellimisel 100 000 krooni ja üle selle ning ehitustööde tellimisel 500 000 krooni ja üle selle, kuid väiksem kui seaduse § 2 lg 7 sätestatud piirmäärad, kümne päeva jooksul pärast hankelepingu sõlmimist riiklikule riigihangete registrile riigihanke deklaratsiooni. Nimetatud deklaratsiooni ei olnud akadeemia 2004. aastal esitanud riigihangete registrile 8 vajalikul juhul.

Tarkvara ostu ilma riigihanget korraldamata põhjendavad akadeemia töötajad sellega, et kuigi ostud on toimunud ühelt äriühingult, ei saa ostude kogumit käsitleda ühe hankena. Oste on teinud eri osakonnad erinevatel aegadel ning seega ei ole olnud võimalik neid oste kooskõlastada. Arvestades nende ostude vajaduse teket, ei olevat võimalik seda planeerida kalendriaasta peale ette.

Teenuste ostmist ilma hanketa sihtasutuselt G9 selgitasid akadeemia töötajad sellega, et sihtasutuse asutamisega läks viimasele üle ka kogu tehniline personal, kes varem töötas akadeemias. Juhul kui akadeemia lõpetaks teenuste ostmise sihtasutuselt, peaks sihtasutus need töötajad kõik koondama. Kuna akadeemia on sihtasutuse asutaja ning sellest tulenevalt huvitatud ja ka vastutav sihtasutuse hea

---

⁶⁷ 16.02.2005. a kontrolliakt nr 6-6-05/4 riigihangete teostamise kontrollimise kohta Eesti Kunstiakadeemias

käekäigu eest, siis oleks selline kulu akadeemiale kahjulik. Sellist otsust võiks kaaluda juhul, kui keegi kolmas isik osutaks seda teenust sedavõrd soodsamalt, et koondamiskulud tasuks teha. Seni ei olevat sellist võimalust avastatud.

Ettepanek Eesti Kunstiakadeemia nõukogule

- Kehtestada akadeemias riigihangete korraldamise protseduurireeglid ning pidada kinni riigihangete seaduse nõuetest.

4. Investeeringud

Riiklikku investeeringute plaani aluseks võttes eraldati riigieelarvest akadeemiale aastatel 2002–2003 kummalgi aastal 5 mln krooni⁶⁸, kokku 10 mln krooni uue õppehoone projekteerimiseks ja ehitamiseks. Alates 2004. aastast ei ole riigieelarvest rohkem raha investeeringuteks eraldatud.

Vabariigi Valitsuse korraldusel anti endise merekindluse kinnistu aadressil Kalaranna 2 ja 2a üle Riigi Kinnisvara ASile aktsiakapitali suurendamiseks mitterahalise sissemaksena hariliku väärtusega 8,5 mln krooni.⁶⁹

Sama korraldusega kehtestati, et Riigi Kinnisvara AS annab nimetatud objektid pärast nende renoveerimist akadeemia kasutusse, kusjuures vajalike investeeringute mahtu ja ajakava ning kinnistute kasutustingimusi reguleeritakse Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsi ja Eesti Kunstiakadeemia vahel sõlmitavate lepingutega.

Need lepingud on senini sõlmimata. Akadeemia juhtide selgituse järgi ei olevat Riigi Kinnisvara ASi tingimused olnud akadeemiale vastuvõetavad ning seetõttu on loobutud lepingute sõlmimisest.

Ajavahemikul 2002 kuni 2004 on akadeemia kulutanud uue õppehoone projekteerimiseks ja ehitamiseks sihtotstarbeliselt eraldatud rahast ligi 1,2 mln krooni.⁷⁰

Põhiosa kulutustest moodustavad projektijuhtide ja ajutiste lepinguliste töötajate töötasud (944 003 krooni ehk 78,7%), lähetuskulud, konsultatsioonitasud, side- ja transpordikulud, ruumide rendi kulud ning advokaadi- ja kohtukulud.

Akadeemia rektor ja Tallinna Pedagoogikaulikooli rektor on koostanud Tallinna Ülikooli Patarei kampuse arenduskava (kuupäevata). Sellest nähtub, et arenduskava tugineb ühise tegutsemise lepingutele ja ühiste kavatsuste deklaratsioonile, mis käsitlevad Tallinna Ülikooli loomist.⁷¹ Akadeemia juhtide selgituse järgi olevat arenduskava kontseptsiooni toetanud Haridus- ja Teadusministeerium ning Põhja-Tallinna Linnaosa Valitsus.

Akadeemia rektor oli moodustanud 17-liikmelise töörühma projekti arendamiseks (kuupäevata). Töörühma koosseisu kuuluvad akadeemia, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Riigi Kinnisvara ASi, Tallinna Linnavalitsuse, Riigi Muinsuskaitseameti, Eesti Arhitektide Liidu ja Põhja-Tallinna Linnaosa Valitsuse esindajad.

Töögrupi 23.10.2003. a koosoleku protokollist nähtub, et projekti direktor andis ülevaate muinsuskaitse tingimustest ja Patareist kui ajaloolisest merekindlusest. Töögrupi liikmete vahel olevat toimunud elav diskussioon Patarei merekindluse edasise saatuse üle. Otsust vastu ei võetud.

Akadeemia rektor (tellija) on sõlminud Ants Leemetsaga tööettevõtulepingu⁷², kus tööettevõtja on võtnud kohustuseks teha järgmise töö: EKA uue hoone ehitamiseks sobiva maa-ala leidmine, selle nõuetekohane vormistamine ning edaspidi projekteerimise ja ehitamisega seonduva töö organiseerimine ja juhtimine. Leping järgi kohustub tööettevõtja tegema kirjeldatud töö nõutud kvaliteediga ja andma teostatud tööde kohta kirjalikult aru vastavalt lepingule lisatud kalenderplaanile iga kuu 20. kuupäevaks. Tööde täitmise eest kohustub tellija maksma 20 000 krooni kuus pärast esitatud aruande kinnitamist tellija poolt.

---

⁶⁸ Haridusministri 25.01.2002. a käskkiri nr 58, Lisa 4 “Ülikoolide (ptk 01) eelarved”: Eesti Kunstiakadeemia 5 mln kr uue õppehoone projekteerimine; haridus- ja teadusministri 20.01.2003. a käskkiri nr 12: Eesti Kunstiakadeemia uue õppehoone ehituseks 5 mln kr.

⁶⁹ Vabariigi Valitsuse 09.04.2003. a korraldus nr 246-k

⁷⁰ 2002. a 228 368 kr, sh palgad 231 019 kr; 2003. a 518 482 kr, sh palgad 374 730 kr; 2004. a 433 218 kr, sh palgad 337 564 kr

⁷¹ Ühise tegevuse leping, 15.05.2002; ühiste kavatsuste deklaratsioon, 15.05.2002; ühise tegevuse leping, 21.12.2002

⁷² Tööettevõtuleping nr 588-R, 19.12.2001(Ants Leemets)

Auditeerimisel ilmnas, et töötetvõtulepingule ei olnud lisatud tööde teostamise kalenderplaani. Iga-kuused tellija kinnitatud teostatud tööde aruanded puudusid. Auditi käigus ei olnud võimalik kindlaks teha, kas töötetvõtja oli teostanud lepingus ettenähtud töid.

Töötetvõtjale oli raamatupidamise andmetel makstud ajavahemikul 01.01–30.06.2002 tasu 120 000 krooni. Akadeemia töötajate selgutusel tegeles töövõtjaga ainult rektor.

Ajavahemikul 06.11.2002–29.02.2004 oli rektor sõlminud 3 töövõtulepingut Allan Kompusega uue hoone ehitamise projekti ettevalmistamiseks ja käivitamiseks.⁷³ Lepingu objektiks olid järgmised tööd:

- eritingimuste kokkulepe Töökaitseinspektsiooni ja Päästeametiga;
- ehitusuuringud, sh ventilatsioon, niiskus, valgus, ülevaade olemasolevatest seni tehtud uuringutest ja rakendusprojektidest;
- muud projektiga seotud asjad tellija ülesandel.

Lepinguga kohustus töövõtja tegema kirjeldatud tööd nõutud kvaliteediga ja andma teostatud tööde kohta kirjalikult aru vastavalt lepingule lisatud kalenderplaanile iga kuu 20. kuupäevaks.

Kõigis lepingutes oli ette nähtud ka telefoni- ja bensiinikompensatsiooni limiit kuus vastavalt 1500 ja 1000 krooni.

Tööde teostamise kalenderplaan ei olnud lepingutele lisatud. Töövõtja ei ole esitanud tellijale igal kuul lepingus ettenähtud kirjalikke aruandeid tööde teostamise kohta.

Nende lepingute alusel oli akadeemia maksnud töötetvõtjale tasu 221 565 krooni teostatud tööde eest ning telefoni- ja bensiinikompensatsiooni kokku 13 723 krooni.

Auditi käigus esitati audiitorile tõendamaks töövõtulepingu täitmist töövõtja poolt akadeemia ruumi-vajaduse väljaselgitamiseks tehtud tööd. Esitatud tõendusmaterjalideks olid akadeemia teaduskondade poolt ajavahemikul 1996–2000 koostatud andmed ruumide vajaduse kohta. Töövõtja oli teaduskondade andmete alusel 15.03.2003. a koostanud koondatabeli. Samuti oli töövõtja saanud andmed Patarei vangla 2002. a valveteenuse kulude kohta, eksploatatsioonikulude hinnakalkulatsioonid ning vangla 2002. a eksploatatsioonikulude arvestuse. Tallinna Linnavalitsuselt olid saadud rekonstrueerimise ajaloolis-arhitektuurilised eritingimused.

Detailplaneeringu algatamiseks olevat välja selgitatud, et Suur-Patarei kinnistu omanik soovivat kinnistul arendada avalikku teenust pakkuvat ettevõtet. Koos Estconde OÜ spetsialistidega olevat tehtud vangla olukorra hindamiseks kohapealset vaatlust. Tuletõrje- ja Päästeameti ning Tööinspektsiooni töötajad olevat teatanud, et detailplaneeringu algatamiseks eritingimusi ei olevat, välja arvatud seadusega ette nähtud juhud. Nendele asutustele kirjalikult esitatud päringuid ja saadud vastuseid töövõtja materjalide hulgast audiitor ei leidnud.

Ajavahemikul 01.03–30.04.2004 on akadeemia II prorektor sõlminud Allan Kompusega 2 töövõtulepingut, mille objektiks on OÜ Moe Mix poe-studio väljaehitamine ja käivitamine.⁷⁴ Mõlemad lepingud on sõlmitud üheks kuuks ning kuu eelviimasel päeval. Lepingutega kohustub töövõtja tegema alljärgnevad tööd:

- välja ehitama ja käivitama firma Moe Mix poe-studio;
- koostama Hula kaubamärgi jaoks äriplaani;
- muud projektiga seotud tööd tellija ülesandel.

---

⁷³ 06.11.2002. a töövõtuleping nr 689-R(Allan Kompus); 28.01.2004. a töövõtuleping nr 87 REK (Allan Kompus); 07.03.2004. a töövõtuleping nr 274-REK (Allan Kompus)

⁷⁴ 29.03.2004. a töövõtuleping nr 345-II PRO (Allan Kompus); 29.04.2004. a töövõtuleping 439- II PRO (Allan Kompus)

Lepingute järgi tasub tellija tööde täitmise eest pärast esitatud aruande kinnitamist tellija poolt hiljemalt kuu viimaseks päevaks. Töövõtja esitatud ja tellija kinnitatud tööde täitmise aruandeid ei esitatud. Töövõtjale oli makstud töötasu 28 000 krooni ning bensiini ja telefoni kulude eest 2151 krooni.

Riigikontrolli hinnangul ei ole nende lepingute alusel tehtud kulutused seotud uue õppehoone ehituse ettevalmistamisega. Auditi ajal vähendas akadeemia raamatupidamine Patarei projekti arvel tehtud kulutusi tööettevõtja ühe kuu töötasu võrra (14 000 krooni).

Rektor on sõlminud 29.08.2003. a Liisa Pakostaga töövõtulepingu kehtivusega kuni 31.05.2006.⁷⁵ Lepingu järgi töötab töövõtja projekti direktori ametikohal ning töö põhisisuks on lepingu lisaks oleva ametijuhendi järgi akadeemia uue õppehoone ehitamise ehk Patarei projekti juhtimine kuni tehnilise projekti tellimise sisseandmiseni. Tööülesandeid annab ja nende täitmist kontrollib rektor. Töötaja töötab paindliku graafiku alusel. Tal puudub töökoht akadeemia hoones.

Ametijuhendi järgi on projekti direktori töö eesmärk ettevalmistustööd akadeemia liikumiseks uude hoonesse, haldusmudeli koostamine ja alternatiivide kaalumise, projekti ettevalmistamine kuni projekteerimistööde alguseni, projekti tutvustamine kohalikul ja rahvusvahelisel tasandil. Auditi käigus ei selgunud, milliseid tööülesandeid oli rektor andnud ning kuidas kontrollinud nende täitmist.

Töövõtjale on makstud 24.12.2004. a seisuga töötasu nimetatud lepingu järgi 336 857 krooni ja lähetuskulusid 16 387 krooni.

Ehkki töövõtuleping projekti direktoriga on sõlmitud 29.08.2003. a kuupalgaga 18 000 krooni, on lepingus sätestatud, et töötaja asus sellele ametikohale alates 01.06.2003 ning talle on raamatupidamise andmetel 31.08.2003 makstud töötasu 54 000 krooni. Milliseid tööülesandeid töötaja enne lepingu sõlmimist täitis, ei olnud võimalik välja selgitada.

Projekti direktor on korduvalt viibinud lähetustes, kuid vastavaid aruandeid lähetuste tulemuste kohta ei ole koostatud. Rahandusosakonna juhataja seletuste järgi ei nõuta akadeemias sellekohast aruandmist. Seetõttu ei ole võimalik hinnata, kas lähetuskulutused olid põhjendatud.

Akadeemia nõukogu on ajavahemikul 2003–2004 arutanud 6 koosolekul Patarei projekti arendamisega seonduvaid küsimusi. Koosolekute protokollidest nähtub, et rektor on nõukogu liikmeid informeerinud hoone omandamise võimaluse tõenäosusest. Projektiga seotud tööettevõtjad, k.a projekti direktor, ei ole koosolekutel osalenud. Küll on aga projekti direktor tutvustanud 08.12.2004. a nõukogu koosolekul telesaatesarja “Ellujäämise kunst”, mis ei ole seotud uue õppehoone ettevalmistustöödega.

Projekti direktori teatel on ta projekti edenemisest pidevalt suuliselt või elektrooniliste memode näol informeerinud akadeemia haldusprorektorit. Neid memosid audiitorile ei esitatud.

Lisaks eespool nimetatud tööettevõtulepingute-järgsetele tasudele on akadeemia maksnud töövõtjate eest ka sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksleid kokku 236 581 krooni.

Akadeemia on sõlminud OÜga Linnalahendused tööettevõtulepingu⁷⁶ Patarei vangla kui tulevase akadeemia hoone lähiümbruse detailplaneeringu koostamiseks maksumusega 50 000 krooni. Leping ei sätesta, kes akadeemia esindajana on teostatud töö vastuvõtjaks. Akadeemia on tasunud kogu lepingu maksumuse. Töö vastuvõtmise akt puudub. Akadeemia juhtide väitel tegeles asjaga ainuisikuliselt rektor.

Patarei õppehoone projekti vahendite arvelt on tasutud OÜ-le EIS Kinnisvara 10 443 krooni Tartu mnt 1 kinnistu jagamise eest 2 katastriüksuseks.⁷⁷ Leping ei sätesta akadeemiapoolset tööde vastuvõtjat, samuti puudub teostatud tööde vastuvõtu akt. Akadeemia juhtide selgituse järgi on tööde lõplik teostamine viibinud akadeemiapoolsete otsuste viibimise tõttu.

---

⁷⁵ 29.08.2003. a töövõtuleping nr 3/438 (Liisa Pakosta)

⁷⁶ 25.11.2002. a tööettevõtuleping nr KNTS –59/74

⁷⁷ 03.10.2002. a leping nr 5

Pindi Kinnisvara ASile on makstud 22 000 krooni Kalaranna 2/2a eksperdihinnangu koostamiseks ettemaksu. Arvel on märges, et akt tehtud tööde kohta väljastatakse pärast arve tasumist.⁷⁸ Eksperdi-hinnangu koostamiseks lepingut ei sõlmitud. Samuti ei ole selge, millist ekspertiisi telliti ning kes selle vastu võttis. Rahandusosakonna juhataja selgituse kohaselt olevat olnud ekspertiisi eesmärgiks hinnata nimetatud kinnistute turuväärtust bilansist bilanssi kandmiseks. Auditi ajal, 28.01.2005. a oli rahandusosakonna juhataja saanud koopia eksperdihinnangust. Eksperdihinnang annab maksumuseks 8,5 mln krooni. Selle väärtusega on antud hooned üle Riigi Kinnisvara ASile. Riigikontrolli hinnangul ei ole tehtud makse akadeemia kulu, selle oleks pidanud tellima ja tasuma Justiitsministeerium.

Siinjuures on tähelepanuväärne, et eksperdihinnang oli koostatud 10.12.2002. a, kuid ettemaks selle koostamise eest tehti alles 12.02.2003. a.

Arhitektuuribüroole Ignar Fjuk on makstud 18 585 krooni Patarei kasarmute rekonstrueerimise arenduskava ja finantseerimisskeemide koostamise, hoonestusõiguse seadmise taotluse koostamise ja lähetuskulude eest.

Arenduskava koostamise väljatöötamiseks akadeemia ja arhitektuuribüroo vahel lepingut ei ole sõlmitud. Kulud on makstud arhitektuuribüroo esitatud arve alusel. Väljatöötatud arenduskava ja finantseerimisskeeme ei ole arvele lisatud ega akadeemiale esitatud.

Akadeemia juhtide teatel võisid olla kõik materjalid esitatud endisele rektorile, kes neid aga auditi ajal akadeemiasse ei toonud.

Riigikontrolli hinnangul on uue õppehoone ettevalmistustöödeks eraldatud riigieelarve raha arvel tehtud kulud mittesihhipärased.

Ettepanekud haridus- ja teadusministrile

- Võtta seisukoht akadeemia üleviimise kohta Patarei merekindlusesse. Juhul kui nimetatud projektiga ei ole otstarbekas edasi tegeleda, siis otsustada sihtotstarbeliselt eraldatud, seni kasutamata raha tagasinõudmine või sihtotstarbe muutmine.
- Võtta seisukoht sihtotstarbeliselt eraldatud raha kasutamise osas, arvestades käesolevas kontrolli-aruandes toodut ning otsustada selle tagasinõudmine riigieelarvesse.

---

⁷⁸ Pindi Kinnisvara AS 12.02.2003. a arve nr 11824

5. Õppetootused

Õppetootuste ja õppelaenu seaduse järgi tuleb õppeasutusel kehtestada õppetootuste määramise ja maksmise kord iga õppeaasta 1. septembriks ning anda sellest teada ministeeriumile.⁷⁹ Akadeemia ei olnud teavitanud ministeeriumi õppetootuste määramise ja maksmise korrast. Ministeerium ei tundnud selle vastu ka omapoolset huvi ega olnud esitanud järelepärimist.

Auditeerimisel selgus, et akadeemia nõukogu oli kinnitanud nimetatud korra 2004/2005. õppeaastaks alles 19. oktoobril 2004. Rahandusosakonna juhataja selgituse järgi olevat õppetootuste määramise ja maksmise korra eelnõu koostatud juba septembriks, kuid kinnitamine viibis nõukogu koosoleku mitte-toimumise tõttu. Kuni korra kinnitamiseni olevat lähtunud koostatud eelnõust.

Rahandusosakond oli jaotanud põhi- ja täiendavate toetuste fondid (toetuste arv) struktuuriüksuste vahel 05.10.2004. a.

Kooskõlas seadusega otsustab õppeasutus üliõpilasele põhi- ja täiendava toetuse ning doktorandi-toetuse määramise hiljemalt 10. oktoobriks.⁸⁰ Tegelikult oli toetuste määramine otsustatud hilinemise, s.o ajavahemikul 11.10–09.11.2004.

Õppeasutuse kehtestatud kord peaks kindlaks määrama need nõuded ja tingimused, mis on seadusega jäetud õppeasutuse pädevusse.

Akadeemias puudub kirjalikult fikseeritud õppetootuste menetlemise protseduur.

Üliõpilasel on õigus taotleda põhitoetust ja täiendavat toetust viieks kuuks kaks korda õppeaastas – septembris (septembriks, oktoobriks, novembriks, detsembriks ja jaanuariks) ja veebruaris (veebruariks, märtsiks, aprilliks, maiks ja juuniks). Esimese aasta üliõpilasel üks kord aastas – veebruaris (veebruariks, märtsiks, aprilliks, maiks ja juuniks). Doktorandil on õigus taotleda doktoranditoetust kümneks kuuks septembris.⁸¹

Auditi käigus ilmnes, et tegelikult esitatakse põhi- ja täiendava toetuse saamise taotlusi ainult kord õppeaasta jooksul. Üliõpilasnõustaja selgituse kohaselt menetletakse sügissemestril esitatud taotlusi kevadsemestril uuesti toetuse saamise tingimuste osas ning tulemustest lähtudes toetuse maksmist jätkatakse või see lõpetatakse. Kevadsemestril esitavad taotluse vaid need üliõpilased, kes seda sügissemestril ei teinud.

Riigikontroll on arvamusel, et kuna seaduse järgi on üliõpilasel õigus taotleda toetusi kaks korda õppeaastas, siis tuleb nõuda taotluste esitamist igal semestril, sest toetuse määramise aluseks saavad olla vaid taotlused.

Auditi käigus selgus, et mõned üliõpilased olid esitanud 2004/2005. õppeaasta sügissemestril taotluse toetuse saamiseks pärast seaduses kehtestatud tähtaega (30. september). Vastuolus seadusega oli akadeemia aktsepteerinud ka lubatud tähtajast hiljem saabunud taotlusi ning määranud nende alusel toetusi sügissemestriks.

Täiendavat toetust makstakse põhitoetuse saamise nõuetele vastavale üliõpilasele, kelle elukoht asub väljaspool omavalitsusüksust ja sellega piirnevaid omavalitsusi, kus õppeasutus asub.

Täiendava toetuse andmisel on probleemiks üliõpilase elukoha määramise keerukus. Akadeemia on nõudnud täiendava toetuse taotlemisel dokumendi lisamist, mis tõestaks üliõpilase elukohta rahvastikuregistri andmetel. Esitatud andmeid ei ole üle kontrollitud. Seda saaks teha küll rahvastikuregistrist, kuid samas ei välistaks kontrollimine võimalust, et hiljem vormistab üliõpilane oma elukoha siiski ümber ning saab seetõttu täiendavat toetust alusetult.

---

⁷⁹ Õppetootuste ja õppelaenu seadus, § 5 lg 8

⁸⁰ Õppetootuste ja õppelaenu seadus, § 7 lg 1

⁸¹ Õppetootuste ja õppelaenu seadus, § 5 lg 7

Samas aga ei täpsusta ka seadus, kas taotleja elukoht peab olema sama kogu toetuse saamise perioodi jooksul või ainult taotlemise ajal.

Haridus- ja Teadusministeerium oli eraldanud akadeemiale 2004. aastaks õppetoetusteks 1,9 mln krooni. Akadeemia oli välja maksnud õppetoetusteks 1,7 mln krooni (vt tabel 5).

Tabel 5. Õppetoetuste kulud (kroonides)

Toetuse liik	Eelarve 2004	Kulu 2004	Kokku	Jääk 31.12.2004	
				sh 2005. a jaanuari- veebruari osa	sh tegelik kasutamata jääk
Põhitoetus	1 469 800	1 140 000	329 800	296 960	32 840
sh põhitoetus	1 440 400	1 125 600	314 800	296 960	17 840
majandustoetus	29 400	14 400	15 000		15 000
Täiendav toetus	949 000	436 800	512 200	167 040	345 160
Doktoranditoetus	185 000	153 000	32 000	30 000	2 000
Kokku	2 603 800	1 729 800	874 000	494 000	380 000

Allikas: Eesti Kunstiakadeemia andmed.

Eeltoodud tabelist nähtub, et akadeemial on jäänud suures osas kasutamata täiendavateks toetusteks määratud raha. Põhjuseks on kehtestatud kriteeriumidele vastavate taotlejate vähene arv: üliõpilased elavad valdavalt Tallinnas ja selle lähiumbruses ning neil ei ole õigust täiendavale toetusele.

Ettepanekud

Eesti Kunstiakadeemia nõukogule

- Kinnitada õppetoetuste määramise ning maksmise kord igal õppeaastal õppetoetuste ja õppelaenu seaduses kehtestatud tähtjaks.

Eesti Kunstiakadeemia rektorile

- Põhi- ja täiendava õppetoetuse määramiseks nõuda taotluste esitamist kaks korda aastas.
- Õppetoetuste määramisel aktsepteerida ainult kehtestatud tähtjaks esitatud avaldusi.

6. Tähelepanekud sisekontrollisüsteemi toimimise ja tehingute seaduslikkuse kohta

6.1. Sularaha ja pangatehingud

Tehingud sularahaga

Akadeemia raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt⁸² peavad raha väljaandmise dokumentidel olema asutuse juhi ja rahandusosakonna juhataja allkirjad. Auditeerimisel selgus, et raha väljamineku-orderitel nõutud allkirjad puudusid. Alates 2005. a on dokumendid allkirjastatud.

Raamatupidamise sise-eeskiri⁸³ nõuab ootamatut sularaha inventeerimist vähemalt üks kord kuus. Tegelikult neid inventuure tehtud ei olnud, v.a 31.12.2004. a seisuga. Seega, akadeemias loodud kontrollimehhanism ei toimi.

Tagamaks sularaha säilimist on akadeemia kehtestanud korra⁸⁴, kus sularaha vastuvõtjatega sõlmitakse materiaalse vastutuse lepingud ning sularaha vastuvõtmiseks väljastatakse aktidega kviitungid.

Samas nähakse ette ka kogutud raha kassasse üleandmise⁸⁵ ja kasutamata kviitungite tagastamise tähtajad, kuid nendest ei peeta kinni ega kontrollita ka tagastatud ning tagastamata kviitungite arvu õigsust. Nii näiteks tagastas metalliosakond 14 kviitungit 08.11.2004. a, mille oleks pidanud tagastama 31.01.2004. a. Kunstiteaduse osakond tagastas 21 kviitungit ettenähtust 7 kuud hiljem. Akadeemia E-meedia Keskuses on 29 välja antud kviitungit kadunud, mis kanti kviitungiarvestusest välja 31.12.2004. a. Auditeerimisel selgus, et sularaha vastuvõtmise kviitungeid ei ole inventeeritud.

Audiitorid tuvastasid ka, et raamatute, trükiste ja paljundustööde eest saadud sularaha tuuakse kassasse suure hilinemisega. Näiteks nende müügist oktoobris 2003, veebruaris-märtsis 2004 saadud raha toodi akadeemia kassasse⁸⁶ ettenähtust 3–7 kuud hiljem.

Akadeemia töötaja, kes tegeleb sularaha eest kirjastamisega ja trükiste müügiga, on esitanud raamatupidamisesse arved, kus on märgitud müüdüd raamatute nimetused, kogused ja hind, kuid kajastamata on, mis ajavahemikul ja kellele raamatud müüdi. Seega pole võimalik tuvastada, mis ajavahemikul raamatute ja trükiste müük toimus. Seetõttu on akadeemia raamatupidamises kajastatud osa majandustegevusi kassapõhiselt raha laekumisel akadeemia kassasse nõutud tekkepõhise arvestusprintsipi⁸⁷ asemel, mistõttu osa tulu võib jääda õiges aruandeperioodis kajastamata.

Riigikontrolli hinnangul ei toimi akadeemias kehtestatud sisekontrollisüsteem piisavalt tagamaks, et kogu materiaalselt vastutavate isikute kogutud sularaha antakse üle akadeemia kassasse.

Arvete käsutamine ja krediitkaardi tehingud

Akadeemia nõukogu otsusega⁸⁸ määrati I prorektor Lylian Meister rektori kohusetäitjaks alates 02.12.2004 kuni uue rektori tööle asumiseni. Samas ei olnud akadeemia tühistanud endise rektori Ando Keskküla allkirjaõigust viiel Hansapanga arvelduskontol seisuga 31.12.2004.⁸⁹

---

⁸² Kinnitatud nõukogu 19.06.2001. a määrusega nr 11 "Akadeemia raamatupidamise sise-eeskiri", 1 p 2.3.1

⁸³ Kinnitatud nõukogu 19.06.2001. a määrusega nr 11 "Akadeemia raamatupidamise sise-eeskiri", p 4.1

⁸⁴ Kinnitatud nõukogu 19.06.2001. a määrusega nr 11 "Akadeemia raamatupidamise sise-eeskiri", 1 p 2.3.1

⁸⁵ Kinnitatud nõukogu 19.06.2001. a määrusega nr 11 "Akadeemia raamatupidamise sise-eeskiri", 1 p 2.3.1

⁸⁶ Akadeemia kassa 30.06.2004. a sissetuleku order nr 46

⁸⁷ Raamatupidamise seadus, § 5 lg 2

⁸⁸ EKA nõukogu 02.12.2004. a otsus nr 21

⁸⁹ Hansapanga 19.01.2005. a kiri nr 200.203-080/000351-2

Eesti Kunstiakadeemia krediitkaart Visa Business (kaardi valdaja rektor Ando Keskküla) blokeeriti⁹⁰ 09.09.2002. a telefoni teel staatusega "kaotatud kaart" ning sama kaarti enam uuesti ei avatud. Alates 27.09.2002. a on väljastatud Ando Keskkülale pikenduskaart⁹¹, mida ta kasutas kuni 25.11.2004. Akadeemia rektori kohustustes olnud I prorektori 24.11.2004. a korraldusega nr 87 suleti ajutiselt akadeemia krediitkaart kuni täiendavate asjaolude selgumiseni.

Akadeemia raamatupidamise sise-eeskirjas ei ole reguleeritud krediitkaardi tehingute kajastamine ja kaardi kasutamine. Krediitkaardi kasutaja ei esitanud enamikul juhtudel aruandeid ja seetõttu tekkis võlgnevus akadeemia ees, mis on kajastatud raamatupidamises nõudena tema vastu.

Hüpoteegi seadmine

Akadeemia on seadnud 1999. a pikaajalise arvelduskrediidi tagatiseks panga kasuks esimese järjekoha hüpoteegi kinnistule asukohaga Tartu mnt 1 summas 3 mln krooni⁹² ja kõrvalnõuetega 600 000 krooni. Hüpoteegiga tagatud laenu aga akadeemial ei ole. Rahandusosakonna juhataja teatel pole akadeemia kiirustanud hüpoteegi lõpetamisega, sest arvestades akadeemia võimalikke arenguteid, võib kerkida vajadus täiendava finantseerimise järele ning selleks on vaja omada tagatist.

Hüpoteegi hoidmine teatud pangas tulevaste kohustuste katteks võib olla akadeemiale majanduslikult kahjulik, sest laenuturul on pankade vahel tihe konkurss ning mõnest teisest pangast võib vajaduse tekkimise korral laenu saada soodsamatel tingimustel.

6.2. Projekti SPARK kulud

Akadeemia sõlmis programmi "Culture 2000" raames lepingu projekti SPARK läbiviimiseks, mis kestis 01.04.2002 kuni 30.07.2004 ja programmi kulud kuulusid katmisele selleks ettenähtud rahadest. Projekti koordinaatoriks oli Helsingi Kunsti- ja Disainiülikool. Auditeerimisel selgus, et 2004. aasta jooksul laekus projekti SPARK raames kulude katteks 67 147 krooni. Samas kulutas akadeemia projektile oma raha 278 051 krooni, millest 237 247 krooni on kulutatud enne 2004. aastat. Akadeemia järelepärimisele projekti koordinaatorilt saadud vastuse kohaselt antakse lõplik vastus projekti heakskiitmise ja projekti rahade kohta koordinaatorile pärast lõppraporti kinnitamist, mis võib juhtuda alles 2005. a lõpus või 2006. a alguses. Seega esineb risk, et kõiki tehtud kulutusi ei hüvitata. Akadeemia ei ole raamatupidamises 2003. a ega 2004. a projekti SPARK raames tehtud ja hüvitamisele kuuluvaid kulutusi kajastatud nõudena hüvitaja vastu.

Akadeemia rahadest, mis on kajastatud projekti SPARK kuludena, on oktoobris 2004 makstud Politecnico Di Milano Ülikoolile Itaaliast aprillis 2003 saabunud üliõpilaste sõidukulud.⁹³ Raamatupidamisse on kulude katteks esitatud arve oktoobris 2004. a, kuigi arve kuupäev on 24.09.2003. Seega ei taga akadeemias kehtiv dokumentide liikumise süsteem algdokumentide jõudmist raamatupidamisse õigel ajal, mistõttu võib jääda osa kohustusi tekkepõhiselt arvele võtmata ja tähtajaks maksmata. See omakorda võib tuua kaasa täiendavaid kulutusi maksetähtaja ületamisega kaasnevate viiviste näol.

6.3. Põhjendamatud kulud

Akadeemia rektor sõlmis töövõtulepingu⁹⁴, töövõtja võttis teha järgmise töö: loengute andmine, ISEA sümposiumi programmi juhtimine, interdistsiplinaarse multimeedia õppetöö korraldamise assisteerimine, e-meedia keskuse rahvusvaheliste projektide elluviimine. Nimetatud tööde teostamise eest nähti ette maksta tööettevõtjale lepingu järgi tasu 12 375 krooni.

---

⁹⁰ Eesti Ühispanga 29.11.2004. a kiri nr 10.3.6-1/71920

⁹¹ Eesti Ühispanga 29.11.2004. a kiri nr 10.3.6-1/71920

⁹² Hüpoteegi seadmise leping, 13.04.1999

⁹³ Akadeemia maksekorraldus nr 72/ 19.10.2004

⁹⁴ 23.12.2003. a töövõtuleping nr 1116-MTGM (Mare Tralla)

Töövõtja esitas raamatupidamisse lisaks ka arve⁹⁵ 900 eurot ehk 14 082 krooni ISEA konverentsi korralduskulude katteks, mille raamatupidamine maksis temale järgmisel päeval. Akadeemia rahandusosakonna juhataja selgituse järgi olevat eelnimetatud leping olnud aluseks ka selle arve maksmiseks. Samas oli leping sõlmitud hiljem ja ISEA konverentsi korralduskulude hüvitamist see ette ei näinud. Seega ei saa tehtud kulu pidada põhjendatuks.

Akadeemia kandis ASile Elion Esindus mobiiltelefoni eest 1321 krooni (maksekorraldus nr 1494, 07.05.2004). Kauba kättesaamise kinnitus puudub. Auditeerimisel selgus, et mobiiltelefon osteti akadeemia Pärnu Kolledži juhatajale Al Paldrokile. Akadeemia lõpetas 2004. aastal Al Paldrokiga töösuhte, kuid ei nõudnud mobiiltelefoni tagastamist.

Ando Keskküla passi kiirkorras taotlemisel kandis akadeemia 20.05.2004. a Maksu- ja Tolliametile üle 500 krooni. Riigikontrolli hinnangul ei ole see kulu seotud akadeemia tegevusega. Seda ei ole kajastatud ka erisoodustustena.

Akadeemia on tasunud MTÜ-le ICOM Eesti Rahvuskomitee kahe oma töötaja individuaalse liikmeks ja maksustanud selle erisoodustusmaksudega. Riigikontroll ei pea põhjendatuks selliste erisoodustuste tegemist, kuna sellega kaasnevad akadeemia lisakulud erisoodustusmaksudena.

Akadeemia rektor Ando Keskküla sõlmis Katrin Kivimaaga töövõtulepingu⁹⁶ kehtivusajaga 09.02.–18.02.2004. a. Lepingu kohaselt on töövõtja (Katrin Kivimaa) kohustatud valmistama ette uue visuaalkultuur õppekava väljatöötamiseks vajamineva info ning materjalid. Töö vastuvõtmisel tasub tellija (akadeemia) tööde täitmise eest 0 krooni. Lepingu järgi võtab töö aktiga vastu rektor. Auditeerimisel selgus, et akt puudub. Võlaõigusseaduse järgi on töövõtuleping tasuline leping⁹⁷, s.t tellija peab töövõtjale tehtud töö eest maksma tasu. Kui tasu maksmist ei toimu, võib väita, et sisuliselt ei ole tegemist töövõtuga. Kuna ka lepingus nimetatud akti töö vastuvõtmise kohta puudus ja õppekava materjalid puuduvad, siis võib väita, et tegu on näiliku tehinguga, millega ei ole mingeid õiguslikke tagajärgi soovitud luua. Näilik tehing on tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 89 lg 2 järgi tühine.

Rektor lähetas⁹⁸ töövõtja (Katrin Kivimaa) ajavahemikul 12.02.–17.02.2004. a osalema Madridi konverentsil. Lähetatu esitas 19.03.2004. a aruande⁹⁹, mille alusel maksti temale rektori fondist 4800 krooni päevaraha ja majutuskulu. Auditeerimise ajal esitas Katrin Kivimaa selgituse, et konverentsil omandatud materjal on igati asjakohane visuaalkultuuri õppekava edaspidisel väljatöötamisel.

Kehtiva töölähetuste korra¹⁰⁰ järgi polnud akadeemial Katrin Kivimaale õigus lähetuskulusid hüvitada, kuna temaga oli sõlmitud töövõtuleping ja seetõttu ei olnud ta akadeemia töötaja. Samuti ei olnud töövõtulepingus kokku lepitud lähetuskulude hüvitamist. Seega kulutas akadeemia alusetult 4800 krooni.

Akadeemia rektor Ando Keskküla sõlmis Allan Kompusga töövõtulepingu¹⁰¹ kehtivusajaga 01.02.–29.02.2004. a. Lepingu objektiks oli akadeemia uue hoone ehitamise projekti ettevalmistamine ja käivitamine. Rektor lähetas¹⁰² töövõtja Kopenhaagenisse tutvuma CPH Vision'i rõivamessiga. Raamatupidamine maksis päevaraha 350 krooni ja sõidukulu 3268 krooni. Allan Kompuse selgituse kohaselt oli nimetatud lähetus täiendav tööülesanne väljaspool töövõtulepingus kirjeldatud ülesandeid, mis kirjalikult ei olnud fikseeritud. Kehtiva töölähetuste korra¹⁰³ järgi polnud akadeemial Allan Kompusele õigus lähetuskulusid hüvitada, kuna temaga oli sõlmitud töövõtuleping ja seetõttu ei olnud

---

⁹⁵ Tralladigitali 18.08.2004. a arve nr 01

⁹⁶ 26.01.2004. a töövõtuleping nr 75-Rek

⁹⁷ Võlaõigusseadus, § 635 lg 1

⁹⁸ 26.01.2004. a lähetuskorraldus nr 20/12

⁹⁹ Lähetuse aruanne nr 112

¹⁰⁰ Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrus nr 453 "Töölähetuse kulude hüvitiste ja päevaraha määrad ning nende maksmise tingimused ja kord", § 1

¹⁰¹ 07.03.2004. a töövõtuleping nr 274-Rek

¹⁰² 03.02.2004. a lähetuskorraldus

¹⁰³ Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrus nr 453 "Töölähetuse kulude hüvitiste ja päevaraha määrad ning nende maksmise tingimused ja kord", § 1

ta akadeemia töötaja. Samuti ei olnud töövõtulepingus kokku lepitud lähetuskulude hüvitamist. Seega kulutas akadeemia põhjendamatult 3618 krooni.

6.4. Ebatõenäolised nõuded

Auditi käigus selgus, et akadeemia raamatupidamise sise-eeskirjas puuduvad nõuete ebatõenäoliselt laekuvateks hindamise ning lootusetuks tunnistamise reeglid. Akadeemia rektori korraldustega¹⁰⁴ ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuded summas 77 612 krooni kanti raamatupidamisest välja kui lootusetult laekuvad põhjendusega, et nende sissenõudmine pole majanduslikult otstarbekas.

- Akadeemia raamatupidamise andmetel anti ühele doktorandile doktoritöö koostamiseks Lääne-Euroopa raamatukogudes avansina 15 353 krooni. Raamatupidamise sise-eeskirja¹⁰⁵ järgi antakse avanssi tähtajaga üks kuu. Iga aruandev isik on kohustatud esitama aruande mitte hiljem kui kuu viiendal tööpäeval eelmise kuu kulude kohta, erandina pikemaajaliste projektide puhul ka projekti lõppemise järel, kuid mitte hiljem kui jooksva majandusaasta lõpuks, millele on lisatud kulutusi tõendavad originaaldokumendid, kuid seda ei olnud tehtud. Raamatupidamise töötajate selgitusel keeldus doktorant kuludokumentide esitamisest. Rahandusosakonna juhataja selgitusel võiks doktorantidega sõlmida lepingud, kus oleksid kajastatud nende õigused ja kohustused, mis võimaldaks rakendada sanktsioone kohustuste mittetäitmise korral.
- Akadeemia on andnud 2001. a ühele üliõpilasele avanssi majanduskuludeks 6285 krooni ja 2003. a rektori abile 801 krooni. Kuna kuluaruandeid avansside kulutamise kohta ei ole esitatud, kanti 2004. a need bilansist maha kui lootusetud nõuded. Raamatupidamise sise-eeskiri ei reguleeri majanduskuludeks avansside andmist üliõpilastele.

Majanduskuludeks antud avansside tagastamata jääkide kuludesse kandmine on saanud Riigikontrolli hinnangul võimalikuks seetõttu, et ei ole järgitud raamatupidamise sise-eeskirjaga kehtestatud korda, mille kohaselt juhul, kui majanduskulude aruannet ei ole esitatud kolme kuu jooksul pärast avansi saamist, on raamatupidamisel õigus makstud avanss aruandava isiku järgneva kuu palgast maha arvata või koostada kinnipidamise graafik selliselt, et majandusaasta lõpuks oleksid avansid tagastatud. Seega ei toimi selles osas sisekontrollisüsteem.

6.5. Majanduskulude avansid

Akadeemia raamatupidamise sise-eeskirjas¹⁰⁶ fikseeritud majandus- ja õppekuludeks antavate avansside väljaandmise korra järgi¹⁰⁷ tuleb avansiaruanne esitada hiljemalt järgneva kuu viiendal tööpäeval eelmise kuu kulude kohta. Aruande peab olema kinnitanud finantsallika käsutaja.

Auditeerimisel selgus, et alati ei vasta kõik avansiaruannetele lisatud algdokumendid raamatupidamise seadusega kehtestatud nõuetele,¹⁰⁸ kuna puudub majandustehingut kirjendava raamatupidamiskohustuslast esindava isiku allkiri, mis kinnitaks majandustehingu toimumist.

- Interdistsiplinaarsete kunstide õppetooli juhataja abi sõlmis eluruumi üürilepingu¹⁰⁹ kaheks kuuks. Lepingus on märkimata, mis eesmärgiga korter üüriti. Raamatupidamine maksis avanssiaruande alusel talle 4600 krooni.¹¹⁰ Juhataja abi selgituse järgi üüriti korter vahetusüliõpilaste majutamiseks. Tema selgitust kinnitavad alusdokumendid puuduvad.

---

¹⁰⁴ Akadeemia rektori 19.03.2004. a korraldus(numbrita) ja 06.04.2004. a korraldus nr 39-RE

¹⁰⁵ EKA raamatupidamise sise-eeskiri, kinnitatud nõukogu 19.06.2001. a määrusega nr 11 p 2.4.1

¹⁰⁶ Akadeemia raamatupidamise sise-eeskiri, kinnitatud nõukogu 19.06.2001. a määrusega nr 11 p 2.4.1

¹⁰⁷ Akadeemia raamatupidamise sise-eeskiri, kinnitatud nõukogu 19.06.2001. a määrusega nr 11 p 3.3

¹⁰⁸ Raamatupidamise seadus, § 7 lg 1 p 7

¹⁰⁹ Eluruumi üürileping, 06.02.2004

¹¹⁰ Akadeemia 12.02.2004. a maksekorraldus nr 120

- Ehte- ja sepakunsti osakonna juhatajale maksti avanssiaruande¹¹¹ alusel 190 EURi ehk 2987 krooni, mille ta oli maksnud välisprofessorile 2003. a magistrandi juhendamise eest.¹¹² Raha maksti välja, kuid 20.05.2003. a kuupäevaga lepingut ei olnud välisprofessor allkirjastanud. Akadeemia poolt kirjutatakse lepingu alla osakonna juhataja. Auditi käigus ei selgunud, et tal oleksid selleks olnud nõutavad volitused.
- Professor Al Paldroki esitatud avanssiaruannetele¹¹³ lisatud kuludokumendid ei vasta raamatupidamise seaduse nõuetele¹¹⁴ (märkimata kogused ja hinnad) ning puudub märge tehtud kulu põhjenduse kohta. Juulis esitatud avanssiaruandele on lisatud märtsi-aprilli kuludokumendid 23 814 krooni eest, augustis esitatud avanssiaruandele on lisatud veebruari, märtsi ja aprilli kuludokumendid 14 008 krooni väärtuses. Seetõttu on raamatupidamises kajastatud osa majandustehinguid mitte nende tegemise kuul, vaid aruande esitamise kuul ja seega ei ole järgitud raamatupidamise seadusega kehtestatud tekkepõhise arvestuse nõudeid.¹¹⁵
- Ühele avanssiaruandele on lisatud 1300kroonine kassatšekk, millele on märgitud sanitaartehnilised tööd; andmed, kes, kus ja millal tööd tegi, puuduvad.

Riigikontrolli hinnangul eksisteerib siin ka maksurisk, kuna väljamaksed, mille kohta puudub raamatupidamise seaduse nõuetele vastav algdokument, tuleb maksustada.¹¹⁶

Kuni novembrini 2004 olid raamatupidamisele esitatud aruanded allkirjastanud ainult aruande esitanud töötajad, tehtud kulutustele finantsallika käsutaja kinnitus puudus. Alates 10.11.2004. a kehtestas¹¹⁷ rektor kõikidele raamatupidamise algdokumentidele kahekordse allkirjastamise nõude.

Mitmel juhul selgus, et antud avansside kuluaruandeid ei olnud esitatud õigel ajal, kulutamata jätmisel ei ole nõutud saadud avansside kohest tagastamist. Näiteks:

- Peeter Allikule on välja antud 22.04.2004. a avanss 2440 krooni, tagastatud 22.10.2004. a ehk ettenähtust 5 kuud hiljem.
- Asso Altmäele on 2004. a veebruaris välja antud 15 000 krooni avanssi. Kuna aruandev isik tagastas raha kaks kuud hiljem ja saadud raha ei kulutanud, siis arvestati 200 krooni intressi (8% aastas). See näitab, et avansi andmine ei olnud põhjendatud.
- Ester Faimanle maksti avanssi 5000 krooni mais 2004. a, raha kasutamise kohta esitas ta aruande novembris ehk ettenähtust 5 kuud hiljem.
- Jaak Soansile on makstud avanssi 35 000 krooni majanduskuludeks 28.04.2004. a, raha saaja esitas kuluaruande 30.06.2004 ehk ettenähtust kaks kuud hiljem.
- Seoses tootedisaini osakonna juhataja Arvo Pärensoni töölepingu lõppemisega 31.08.2004. a esitas akadeemia temale nõude¹¹⁸ makstud rahalise avansi 61 570 krooni tagastamise kohta tähtajaga 30.11.2004. Kuu aega pärast töölepingu lõpetamist esitas Arvo Pärenson avanssiaruanded, kus oli näidatud kulutusi 29 342 krooni eest. Lisatud kuludokumendid kuulusid ajavahemikku 2001.–2003. a. Samas on raamatupidamise sise-eeskirjas nõue, et juhul kui majanduskulude aruannet ei ole esitatud kolme kuu jooksul pärast avansi saamist, on raamatupidamises õigus makstud avanss aruandva isiku järgneva kuu palgast maha arvata või koostada kinnipidamise graafik selliselt, et

¹¹¹ 23.02.2004. a avanssiaruanne

¹¹² Atelje-Galleri 15.01.2004. a arve

¹¹³ 31.08.2004. a avanssiaruanne, 30.06.2004. a avanssiaruanne

¹¹⁴ Raamatupidamise seadus, § 7 lg 1

¹¹⁵ Raamatupidamise seadus, § 5 lg 2

¹¹⁶ Tulumaksuseadus (vastu võetud 15.12.1999. a), § 51 lg 2 p 3

¹¹⁷ Akadeemia rektori 09.11.2004. a korraldus nr 82-RE

¹¹⁸ EKA prorektori 01.09.2004. a teatis nr KNTS-27/236

majandusaasta lõpuks oleksid avansid tagastatud. Tulenevalt sellest võib väita, et eelmiste perioodide kohta esitatud kulude aruanded ei kuulu aktsepteerimisele.

Arvestamata sise-eeskirja nõudeid, on akadeemia prorektori loal eelnimetatud 29 342 kr kantud 2004. a kuludesse ja selle võrra on vähendatud Arvo Pärensoni võlga akadeemia ees. Nimetatud avansiaruandele on lisatud toitlustamise arved (enamik 2001. aastast). Arvetele on märgitud tootedisaini osakonna töötajate ja külaliste toitlustus seoses erinevate ürituste ettevalmistamise ja korraldamisega. Toitlustamise kulud on näidatud erisoodustustena ja maksustatud. Kuna kulu tõendavad dokumente ei olnud õigel ajal esitatud, siis ei ole võimalik hinnata, kas tehtud kulutused olid põhjendatud ja otstarbekad.

Riigikontrolli hinnangul ei toimi selles osas sisekontrollisüsteem ja esineb risk põhjendamatu väljamaksete tegemiseks. Kehtestatud reeglitest kinnipidamise üle järelevalve puudumise tõttu on loodud soodsad tingimused kuritarvitusteks. Akadeemia rektori kt korraldusega¹¹⁹ täiendati alates 25.11.2004. a rektori korraldust "Aruandvate isikute arvlemise korrastamisest" ja sätestati, et isikuga, kelle võlgnevus ületab töötasust maksimaalselt võimalikku kinnipeetavat summat, sõlmitakse võlgnevuse kustutamiseks võlakiri, milles on toodud ära võlasumma tagasimaksmise graafik, intressi arvestus ja võimalikud sanktsioonid viivituse eest. 31.12.2004. a seisuga oli A. Pärensoni võlgnevus 27 995 krooni, mille kohta koostati tagastamise graafik 8% intressi arvestusega ja tagasimakse lõpptähtajaga mitte aasta lõpus, vaid 31.08.2005.

Auditeerimisel selgus, et Arvo Pärensonile maksti 01.07.2004. a lähetuse aruande nr 672 alusel sõidukulu 3000 krooni, kulu tõendavaid dokumente ei olnud aruandele lisatud. Akadeemia rahandusosakonna juhataja selgitusel suurendatakse selle summa võrra Arvo Pärensoni võlgnevust akadeemiale.

- 01.01.2004. a seisuga oli akadeemia rektori võlg akadeemia ees 158 323 krooni. Aasta jooksul maksti temale majandus- ja lähetuskuludeks 123 939 krooni. Kuludokumente esitas ta 116 951 krooni eest. Akadeemia rektor esitas 2004. aastal raamatupidamisse kuludokumendid, mille alusel raamatupidamise töötaja vormistas avansiaruanded. Need on allkirjastamata ja kinnitamata. Raamatupidamise töötajate selgitusel on osa majanduskulude avansi saamiseks vajalikke avaldusi vormistatud raamatupidamises rektori telefonikõnede järgi ja nende alusel on raha tema arvele üle kantud. Rektor Ando Keskküla esitas raamatupidamisse AS Japauto 9897 krooni suuruse arve (krediitkaardiga on 06.10.2004. a tasutud auto remondi eest), mille alusel raamatupidamine vormistas avansiaruande, mida rektor ei ole allkirjastanud ja millele ei ole märgitud kulutuse põhjendatust, s.t seda, millist autot remonditi. Auditeerimisel selgus, et 9897 krooni on alusetult kantud kuludesse ja rahandusosakonna juhataja selgituse järgi suurendatakse selle summa võrra Ando Keskküla võlgnevust akadeemia ees. Seega oli Ando Keskküla majandusavansi jääk, mille kohta kuludokumente ei ole esitatud, 26.11.2004. a seisuga 171 898 krooni. Auditi ajal tagastas Ando Keskküla akadeemiale kogu võla (171 898 krooni).

Seega, raamatupidamise sise-eeskirjas määratud sisekontrollisüsteem ei toimi. Riigikontrolli on hinnangul rahaliste avansside andmine pikemaks ajaks tegelikult oma töötajatele laenu andmine, mis ülikooliseaduse järgi¹²⁰ on keelatud.

Auditi käigus selgus, et avansse majanduskuludeks maksti lisaks akadeemia töötajatele ka doktorantidele ja üliõpilastele, kuigi akadeemia sisemised regulatsioonid seda ette ei näe. Näiteks maksti Lassi Virtanenile tema avalduse alusel 25.05.2004. a 2500 krooni avanssi magistr töö tegemiseks. See majanduskuludeks saadud avanss vormistati 2004. a detsembris sihtstipendiumiks¹²¹ seoses magistr töö kaitsmisega.

---

¹¹⁹ EKA I prorektori rektori kt 25.10.2004. a korraldus nr 88

¹²⁰ Ülikooliseadus (vastu võetud 12.01.1995. a), § 48 lg 1

¹²¹ Akadeemilise prorektori, rektori kt 23.12.2004. a korraldus nr 543

6.6. Töölähetused

Auditeerimisel selgus, et akadeemia mitmed töötajad olid esitanud lähetusaruanded hilinemisega¹²²:

- Martin Pärna lähetus lõppes 28.08.2004. a, aruanne esitati 08.10.2004. a ehk ettenähtust 1 kuu hiljem;
- Toomas Tammise lähetus lõppes 18.03.2004. a, aruanne esitati 31.10.2004. a ehk ettenähtust 7 kuud hiljem;
- Al Paldroki lähetus lõppes 21.05, aruanne esitati 31.08.2004. a ehk ettenähtust 3 kuud hiljem.

Töölähetuse korra ja raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt¹²³ hüvitatakse töölähetuse kulud ja maksatakse päevaraha tööandja kirjaliku otsuse alusel, milles näidatakse töölähetuse sihtkoht, kestus ja ülesanne ning hüvitatavad lähetuskulud.

Akadeemias oli mitmel juhul hüvitatud lähetuskulu, ilma et selleks oleks eelnevalt vormistatud lähetuskorraldust: näiteks Andres Lõo lähetuskorraldus Oslosse (24.08–05.09); Al Paldroki lähetamine Soome (02.04.2004).

Akadeemia on katnud üliõpilastele korraldatud õppereiside lähetuskulud (sõidu- ja majutuskulud, toitlustuskulud, päevarahad jms). Samas puudusid vastavad korraldused õppereisideks ja põhjendused nende toimumise vajaduse kohta. Näiteks meediagraafika osakonna 10 üliõpilasele määrati seoses praktikareisiga ühekordne sihtstipendium 1000 krooni osaleja kohta, mis maksti välja praktika juhendajale,¹²⁴ kes esitas avansiaruande 10 000 krooni kohta, millele lisas kuludokumendid (majutus ja toitlustamine)¹²⁵. See praktikareis ei olnud vormistatud lähetuskorraldusega ja aruanne on esitatud ettenähtust 4 kuud hiljem. Rahandusosakonna juhataja selgitusel puudub ühekordse sihtstipendiumi määramise ja maksmise kord.

Auditeerimise ajal koostati väljaspool statsionaarseid õppehooneid läbiviidava õppetöö kulude hüvitamise korra projekt. Selle järgi hakkab kord kehtima tagantjärele alates 01.01.2003. a ning finantsallikate käsutajad on kohustatud eelnevalt toimunud lähetustele vormistama käesoleva korra kohased korraldused tagantjärele, korralduse vorm on projekti lisa. Korraldused üliõpilaste õppelähetuseks vormistati tagantjärele auditeerimise ajal.

Lähetusaruannetele ei olnud lisatud sõidupileteid, kuigi seda nõuab Vabariigi Valitsuse kehtestatud kord, mille kohaselt töölähetusega seotud sõidukulud hüvitatakse lähetatu esitatud kulu tõendava dokumendi või sõidupileti alusel.¹²⁶

Al Paldrok esitas lähetuskulude aruande¹²⁷, millele oli lisatud 1334kroonine sõidupilet ja raamatupidamine maksis välja sõidukulud. Auditeerimisel selgus, et lennupileti eest oli maksnud akadeemia ülekandega Estonian Air'ile. Seega ei kontrollitud esitatud lähetuskulude aruande õigsust enne väljamakse tegemist lähetatule ja seega on alusetult makstud 1334 krooni.

Auditi käigus selgus, et mitmel juhul oli lähetuskulude hüvitisi makstud üle Vabariigi Valitsuse kehtestatud piirmäära¹²⁸ ja need olid näitamata erisoodustusena ning seetõttu maksustamata. Auditeerimise ajal arvestati makstud töölähetuse hüvitistelt täiendavalt erisoodustuse makse 13 763 krooni.

---

¹²² Raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt peab lähetatu töölähetusaruande esitama viie tööpäeva möödumisel lähetusest saabumisel.

¹²³ Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrus nr 453 "Töölähetuse kulude hüvitiste ja päevaraha määrad ning nende maksmise tingimused ja kord", § 3. Muudetud Vabariigi Valitsuse määrustega nr 109 (28.03.2001), 171 (21.05.2002) ja 385 (17.12.2002)

¹²⁴ I prorektori 09.06.2004. a korraldus nr 258-P1

¹²⁵ 25.11.2004. a avansiaruanne nr 1075

¹²⁶ Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrus nr 453, § 5 p 1

¹²⁷ 03.03.2004. a lähetusaruanne nr 128

¹²⁸ Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrus nr 453, § 13

Samuti selgus, et välislähetustes viibinutelt ei nõuta sisuliste aruannete esitamist lähetuse eesmärkide täitmise kohta. Riigikontroll peab sisuliste aruannete esitamist vajalikuks, kuna seeläbi on võimalik omandatud teadmisi kasutada ka teistel akadeemia töötajatel.

6.7. Varude arvestus

Auditeerimisel selgus, et kirjastustegevuse üle on raamatupidamisarvestus puudulik, puudus analüütiline arvestus nomenklatuuri kaupa. Akadeemia raamatupidamises on kajastatud 2004. aastal trükiste müügist saadud tulu 470 863 krooni ning kulutused trükiste ja muude teavikute tarbeks olid 909 488 krooni (sh tellitud trükiteid ASilt Printall 166 292 kr, AS Pakett 127 558 kr ja OÜ-lt Greif 99 120 kr).

Müüki on saatelehtedega antud trükised OÜ-le Raamatuvaramu 64 663, ASile Allecto 59 178, ja ASile Apollo Raamatud 13 005 krooni väärtuses. Lepinguid raamatute ja trükiste müüjatega ei ole sõlmitud ning seetõttu pole fikseeritud poolte õigused, kohustused ja vastutus.

Akadeemias on hulgaliselt raamatuid ja trükiseid, mida raamatupidamisarvestuses ei kajastatud. Auditeerimise ajal inventeeriti 31.12.2004. a seisuga kirjastustegevuse osakonnas 321 kunstitrükist 453 856 krooni väärtuses.

Akadeemias on varud, mida tarvitatakse õppeprotsessis. Raamatupidamise andmetel osteti OÜ-lt Eesti Proovikoda 2004. aastal väärismetalli 142 738 krooni eest, mis on soetamisel kantud kuludesse. Ehte- ja sepakunsti osakonna erialajuhi selgituse järgi kulutatakse 2004. aastal ostetud väärismetallidest osa alles 2005. aasta jooksul. Ehte- ja sepakunsti osakonnas on väärismetallide ja joodiste (materjalide) laoseis fikseeritud 10.01.2005. a seisuga koguväärtuses 50 587 krooni. Ülevaade materjalide olemasolust 2004. a alguses akadeemia raamatupidamises puudub.

Ehte- ja sepakunsti osakonna erialajuhi kt selgitusel on materjalide jooksva arvestuse pidamiseks igal üliõpilasel isiklik materjaliarvestuse kaart, millel ta väljavõetud koguse allkirjaga kinnitab. Seega on osakonna käsutuses olevatest väärismetallidest selge ülevaade. Väärismetallide mahakandmine ning jääkide, töötlemiskadude ja rikutud ning esialgse väärtuse kaotanud proovitööde ümbertöötlemise otsustab eriala kolleegium. Osakonna põhikirja alusel on moodustatud Üliõpilaste Fond, mis koosneb üliõpilaste õppetöö käigus valminud töödest, kus oli arvel 2004. a lõpuga 2365 tööd.

Akadeemia raamatupidamise sise-eeskirjas on kirjas¹²⁹, et materjalivarud inventeeritakse vähemalt üks kord aastas 1. novembri seisuga, kuid seda ei ole tehtud.

Raamatupidamise sise-eeskirjas puuduvad protseduurireeglid varude arvestuse ja kajastamise kohta. Eirates raamatupidamise seaduse ja raamatupidamise hea tava nõuet, ei ole varud inventeeritud ega kajastatud bilansis.

6.8. Muud tähelepanekud

Soetatud vara arvelevõtmine

Auditeerimisel selgus, et mõned aktid raamatute ostmise kohta ei olnud õigel ajal vormistatud ja seetõttu ei olnud raamatud raamatukokku arvele võetud. Näiteks võeti rahvakultuuri juhataja poolt 2004. aastal 3641 krooni eest ostetud raamatud arvele alles auditeerimise ajal.

Auditeerimise ajal koostati "Raamatute ja püsiväärtustega trükiste arvelevõtmise korra" projekt, mis ei olnud auditi lõppedes veel kinnitatud. Vara arvelevõtmise akti vorm on välja töötatud ja on eelnimetatud projekti lisa. Raamatud on raamatukogus arvele võetud välja töötatud vormi alusel tagantjärele auditeerimise ajal.

---

¹²⁹ Akadeemia raamatupidamise sise-eeskiri, kinnitatud nõukogu 19.06.2001. a määrusega nr 11, p 4.1

Täiendavad maksukohustused

Akadeemia raamatupidamine kandis üle OÜ-le Kloostri Juures muuseumi külastamise eest 5664 krooni.¹³⁰ Arve on kinnitanud prorektor, kuid arvel puudub märge, millega seoses on kulu tehtud. Eirates raamatupidamise sise-eeskirja nõuet, ei ole osakond teenuse saamist ostuarvele vastava märkega fikseerinud. Arendusprorektori selgitusel oli korraldatud õppejõududele ja külalistele õppeaasta alguse infopäev ehk seminar-koolitus koos muuseumi külastamisega. Tulumaksuseaduse kohaselt¹³¹ võib akadeemia teha kalendrikuus tulumaksuvabalt seoses külaliste või partnerite kultuurilise teenindamisega väljamakseid üldsummas kuni 2% ulatuses tema poolt samal kalendrikuul tehtud isikustatud sotsiaalmaksuga maksustatud väljamaksete summast. Sellest tulenevalt võib olla akadeemial täiendav maksukohustus.

Akadeemia on üürinud spordisaale, mille eest on makstud 2004. a jooksul 72 950 krooni. Rahandusosakonna juhataja selgitusel pole akadeemial endal spordisaali ja neid üüritud on selleks, et üliõpilastel oleks võimalik spordiga tegeleda. Tuvastasime, et akadeemia õppekavades ei ole ette nähtud kehalist kasvatust. Tulumaksuseaduse kohaselt¹³² võib kalendrikuus teha väljamakseid tulumaksuvabalt seoses külaliste või partnerite (üliõpilased) kultuurilise teenindamisega kuni 2% ulatuses samal kalendrikuul tehtud isikustatud sotsiaalmaksuga maksustatud väljamaksete summast. Kuluks kantud 72 950 krooni ei ole maksustatud tulumaksuseaduse kohaselt ja sellest tulenevalt on risk, et akadeemial võib tekkida täiendav maksukohustus.

Isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitamine

Akadeemia oli 2004. a jooksul maksnud töötajatele 73 611 krooni isikliku sõiduauto kütusekulude hüvitamiseks. Samas puudus isikliku sõiduauto töö- või ametiülesannete täitmiseks kasutamise arvestus. Isikliku sõiduauto teenistus-, töö- ja ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitamise kohta vormistati otsused tagantjärele auditeerimise ajal.

Auditeerimise ajal kinnitas rektori kt "Isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitamise korra"¹³³, mille järgi esitavad isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutajad kulude hüvitamise aruande.

Tehingud seotud osapooltega

Selgus, et mitmel juhul on akadeemia tellinud ja ostanud asju ning teenuseid isikutelt, kelle asutajad ja juhatuse liikmed on akadeemia töötajad või akadeemia juhtkonnaga seotud isikud. Näiteks:

- Akadeemia on ostanud MTÜ Eesti Litograafiakeskuselt seadmeid 14 674 krooni eest, selle mitteilundusühingu asutaja ja juhatuse liige on vabade kunstide teaduskonna dekaan Marko Mäetamm. Arve on aktsepteerinud graafikaosakonna juhataja.
- Akadeemia on maksnud 2004. a raamatute eest kokku 600 krooni Eesti Kunstiteadlaste Ühingule, kus on juhatuse liikmed akadeemia professorid Krista Kodres ja Mart Kalm ning endise rektori Ando Keskküla elukaaslane Sirje Helme. Arve on aktsepteerinud akadeemia raamatukogu juhataja.
- SA-lt Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus, kelle juhatuse liige on endise rektori Ando Keskküla elukaaslane Sirje Helme, on tellitud kataloogi koostamine ja toimetamine. Selle eest on makstud 90 215 krooni.
- SA Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuse esitatud arve alusel on tasutud videotehnika rendi eest 6500 krooni, arve on aktsepteerinud akadeemia IDK (interdistsiplinaarsete kunstide) osakonna juhataja.

---

¹³⁰ 14.09.2004. a maksekorraldus 2656

¹³¹ Tulumaksuseadus (vastu võetud 15.12.1999. a), § 49 lg 4

¹³² Tulumaksuseadus (vastu võetud 15.12.1999. a), § 49 lg 4

¹³³ Prorektori rektori kt 25.01.2005. a korraldus nr 2-P1

Sihtasutuse G9 nõukogu liikmete tasud

Sihtasutuse nõukogu liikmete tasustamise korra ja määrad kinnitab akadeemia nõukogu.¹³⁴

Akadeemia nõukogu otsustas 19.06.2003. a tõsta tagasiulatuvalt alates 01.01.2002. a sihtasutuse nõukogu liikmete aastatasu 7500 kroonilt 9000 kroonini.¹³⁵

Sihtasutus on maksnud nõukogu liikmetele preemiaid, omamata selleks akadeemia nõukogu sellekohast luba.¹³⁶

Ettepanekud Eesti Kunstiakadeemia rektorile

- Täiendada raamatupidamise sise-eeskirja
  - krediitkaartide kasutamise, dokumenteerimise ja kontrollimise korraga,
  - nõuete ebatõenäoliselt laekuvateks tunnistamise ja lootusetute nõuete arvestusest väljakandmise protseduurireeglitega;
  - trükiste kirjastamise ja müügi kohta arvestuse pidamise reeglitega;
  - varude liikumise ja arvestuse pidamise reeglitega.
- Täiendada sisekontrollisüsteemi selliselt, et oleks tagatud kõigi dokumentide registreerimine ja õigeaegne jõudmine raamatupidamisse.
- Lõpetada varjatud laenu andmine oma töötajatele (õigel ajal tagasi nõudmata avansid).
- Lõpetada avansside maksmine neile, kes ei ole akadeemia töötajad.
- Selgitada põhjendamatute kulude tegemise eest vastutavad isikud, nõuda neilt sisse tekitatud kahju.
- Nõuda töölähetuste eesmärkide täitmise kohta sisuliste aruannete esitamist.
- Tõhustada sisekontrolli ja kindlustada selle toimimine tagamaks materiaalsete väärtuste õige ja usaldusväärne arvestus ning säilimine.

Jüri Kõrge
III auditiosakonna peakontrolör

---

¹³⁴ Sihtasutuse G9 põhikiri, § 5 lg 5 p 18

¹³⁵ Akadeemia nõukogu 19.06.2003. a otsus nr 21

¹³⁶ 2004. a 12 000 kr, 2003. a 15 000 kr ja 2002. a 15 000 kr

Sotsiaalministri haridus- ja teadusministri ülesannetes
ning Eesti Kunstiakadeemia rektori vastused

Hr Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 04.07.2005 nr OSIII-2-7.1/05/1028

Meie 19.07.2005 nr 7.1.-5/9817

Haridus- ja Teadusministeeriumi seisukoht
Riigikontrolli 04.07.2005. a kontrollaruande nr OSIII-2-5/05/64
„Eesti Kunstiakadeemia majandustegevuse audit“ eelnõu kohta

Täname Teid Eesti Kunstiakadeemia majandustegevuse auditi läbiviimise eest. Haridus- ja Teadusministeerium tutvus esitatud aruande eelnõuga ja järgnevalt edastame Teile omapoolsed kommentaarid:

Riigikontrolli ettepanekud haridus- ja teadusministrile

1. Viia riigivara registri ja ministeeriumi raamatupidamise andmed vastavusse tegelikkusega (lk 14).

Haridus- ja Teadusministeerium tegeleb aktiivselt riigivarade registriga seotud toimingutega, sh Eesti Kunstiakadeemiale üleantud varade registrist väljaarvamisega.

2. Võtta seisukoht akadeemia üleviimise kohta Patarei merekindluse. Juhul kui nimetatud projektiga ei ole otstarbekas edasi tegeleda, siis otsustada sihtotstarbeliselt eraldatud, seni kasutamata raha tagasinõudmine või sihtotstarbeline muutmine (lk 31).

3. Võtta seisukoht sihtotstarbeliselt eraldatud raha kasutamise osas, arvestades käesolevas kontrolliaruandes toodut ning otsustada selle tagasinõudmine riigieelarvesse (lk 31).

Haridus- ja Teadusministeerium asus 2004. aastal seisukohale, et endise Patarei merekindluse renoveerimine eeskätt riigieelarveliste vahenditega on lähitulevikus ebareaalne. Eesti Kunstiakadeemia eelarvemahule ülejõu käivaks hinnati ka renoveeritud hoone haldamiskulusid. Haridus- ja Teadusministeerium toimetab koostöös teiste asjaomaste asutustega jätkuvalt Eesti Kunstiakadeemia kinnisvara-arenduse suunal, kuid kaalutavad variandid ei sisalda endist Patarei merekindlust.

Haridus- ja teadusministeerium ei saa täies mahus toetada kõiki Riigikontrolli poolseid arvukaid etteheiteid Eesti Kunstiakadeemiale, mis seostuvad aktiivsusega endise Patarei merekindluse suunal, kuivõrd õpikeskkond olemasolevas õppehoones ei vasta juba mõnda aega kaasaja nõuetele, liiati siis loovtööstuse edendamise omadele. Vabariigi Valitsus andis 2002.a. endise Patarei merekindluse üle Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsile. Eesti Kunstiakadeemia, niisama kui teisedki avalik-õiguslikud ülikoolid on igati oodatud ja õigustatud astuma samme oma jätkusuutlikkuse tagamiseks. Ettepanek on lugeda endise Patarei merekindluse suunas kulutatud raha sihtotstarbel kulutatud summadeks. Samas toetame

Riigikontrolli kõikides aspektides, kus osutatakse vastavate investeeringute mittesihipärasele ja/või vähe läbipaistvale kasutamisele.

Ühtlasi toetame Riigikontrolli ettepanekut sõnastada EKA õpikeskkonna-arenduslikud toimingud üldisemalt, jättes kõrvale keskendumise endisele Patarei merekindlusele või mistahes teisele variandile, kuni ükski neist pole piisavalt aktualiseerunud (leidnud finantskatte või vahetuskeemi) ning suunata seni kasutamata sihtotstarbelised summad selle eesmärgi ehk ümberpaiknemise või ümberehituse teostamiseks.

Haridus- ja Teadusministeeriumi seisukoht eelnõu peatüki „Õppeteenustasud” osale „Ülevaade üliõpilaste vastuvõtust” (lk 10).

Haridus- ja Teadusministeerium ei pea täiel määral põhjendatuks Riigikontrolli poolset etteheidet, nagu ei tagataks sisseastujatele seeläbi võrdseid võimalusi, et aktsepteeritakse tasulistel õppekohtadel õppinute kandideerimist ja astumist I kursuse riigieelarvelistele õppekohtadele. Sisseastumiskatseteks ja eksamiteks valmistumine on iga potentsiaalse üliõpilase õigus ka siis, kui me peame noorsoo õpivõimalusi ja tööhõivet eriliselt oluliseks.

Lugupidamisega

Jaak Aab
Sotsiaalminister
haridus- ja teadusministri ülesannetes

Hr Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 04.07.2005 nr OSIII-2-7.1/05/1029

Meie .07.2005 nr KNTS-27/

Kommentaariid Eesti Kunstiakadeemia majandustegevuse auditile

Austatud peakontrolör

Esitame Teile Eesti Kunstiakadeemia kommentaariid Riigikontrolli audiitorite Sale Ajaliku, Svetlana Rõbakova ja Saima Strenze koostatud auditile „Eesti Kunstiakadeemia majandustegevus 2004. a“.

1. Õppeteenustasud

Väljavõte RK auditi eelnõust (edaspidi RK):

Erinevused võrreldes riikliku koolitustellimuse kohtade arvuga on tekkinud põhjusel, et varem akadeemias tasulises õppes õppinud üliõpilased on sooritanud uuesti sisseastumiskatsed ning nad on vastu võetud. Kuivõrd neil olid aga tasulises õppes olles esimese kursuse, või isegi teise kursuse, vajalikud eksamid ja arvestused sooritatud, siis peale riikliku tellimuse koolituskoha saamist, viidi nad kohe üle vastavalt teisele või kolmandale kursusele.

/.../

Riigikontrolli hinnangul ei kohelda antud juhul kõiki akadeemiasse sisseastujaid võrdselt, sest esmasisseastujal on väga raske konkureerida II ja III kursuse üliõpilastega.

EKA kommentaar (edaspidi EKA): Eesti Kunstiakadeemia saatis 17. juunil 2005 antud küsimuses taotluse seisukoha saamiseks Eesti Vabariigi Õiguskantslerile. 21.07.2005 seisuga ei ole vastust õiguskantslerilt tulnud.

Õppeteenustasude haldamine

RK: Akadeemia nõukogu ei ole kehtestanud tasulisse õppesse võetavate üliõpilaste arvu piirmäärasiid.

EKA: 3. mai 2005 Eesti Kunstiakadeemia nõukogu koosolekul arutati 3+2 õppekavade piirmäärade kehtestamist, mis võeti vastu otsusega nr 11.

RK: Eelarveväliste õppekohtade tasu suuruse on kinnitanud akadeemia nõukogu. Kalkulatsiooni õppekoha maksumuse kujunemise kohta ei ole koostatud. Akadeemia juhtide selgituse järgi on eelarvevälise õppekoha maksumuse kinnitamisel lähtunud ka nõudluse ja pakkumise vahekorraist.

EKA: 10. juuni 2005 Eesti Kunstiakadeemia valitsuse ja 13. juuni 2005 Eesti Kunstiakadeemia nõukogu koosolekul arutati teemat ning jõuti kokkuleppele, et finantsmudeli arutelu toimub käesoleva aasta sügisel. 2005. a sügisel teostatakse õppekoha baasmaksumuse arvutused erialati nii riikliku koolitustellimuse kui ka riigieelarve väliste õppekohtade osas.

Mööname kirjeldatud puudusi, mida on arutatud ka Eesti Kunstiakadeemia valitsuse koosolekul. Planeeritud on 2006. aasta kevadeks korda saada infosüsteemid (k.a õppeinfosüsteemid), et ennetada võimalikke tekkivaid probleeme õppemaksude tasumisel.

2. Põhivara haldamine

2.1 Põhivara arvestus

RK: Akadeemial ei olnud aga esitada Tallinnas Nunne 16/ Suur-Kloostri 11 asuva õppehoone kohta ministeeriumilt akadeemia üleandmist tõendavat algdokumenti. Kuna sellele hoonele akadeemial puudub omandiõigus ei pea Riigikontroll põhjendatuks kajastada õppehoonet akadeemia bilansis.

EKA: Õige. Ministeeriumil on kinnistamine pooleli, mistõttu ei ole antud hoonet EKA-le üle antud ning seda ei peaks kajastama raamatupidamises.

RK: Ettepanekud EKA rektorile

- *Tagada põhivarade inventuuri aruannete säilimine vastavalt ettenähtule.*
- *Lisada järgmise põhivarade inventuuri käigus kõigile varadele identifitseerimist võimaldavad inventarinumbrid.*

EKA: 1. augustiks 2005 teostatakse täiendav kinnisvara inventuur (komisjon moodustatud 15.06.2005 rektori korraldusega nr 64) ning varade ja põhivara inventuur teostatakse 30. novembriks 2005.

Haldusteenuste eest tasumine

RK: Ettepanekud EKA nõukogule ja EKA rektorile

/.../

EKA: 15.06.2005 saatis EKA rektor OÜ-le Dornse pretensiooni investeerimiskohustuste täitmise ning seda tõendavate dokumentide esitamise kohta.

EKA nõukogu otsustas 13.06.2005 toimunud koosolekul algatada SA G9 likvideerimismenetlus ja tuua töötajad üle EKA-le ning lõpetada kahjulikud lepingud.

2.2.4 Põhivara väärandamine ja hoonestusõiguse seadmine

RK: Ettepanekud EKA nõukogule

/.../

EKA: EKA rahandusosakond koostab uued raamatupidamise sise-eeskirjad 1. augustiks 2005, milles on toodud vara müügi ja mahakandmise kord.

Eesti Kunstiakadeemia nõukogu arutas Türisalu puhkebaasi müügiga seonduvat 13. juunil 2005 toimunud koosolekul ja volitas EKA juristi Indrek Naur'i ja majandus- ja finantsnõunikku Andri Simo't pidama läbirääkimisi AS-iga E-Service Türisalu puhkebaasi kinnistu müügitehingu lõpuleviimiseks.

3 Riigihangete korraldus

RK: Ettepanek EKA nõukogule

Kehtestada akadeemias riigihangete korraldamise protseduurireeglid ning pidada kinni riigihangete seaduse nõuetest.

EKA: EKA riigihangete korraldamise kord viiakse sisse ning puudused likvideeritakse 01. septembriks 2005. Sealhulgas esitatakse riigihangete deklaratsioonid varem esitamata ostude kohta.

4 Investeeringud

RK: Ettepanekud haridus- ja teadusministrile

- *Võtta seisukoht akadeemia üleviimise kohta Patarei merekindluse. Juhul kui nimetatud projektiga ei ole otstarbekas edasi tegeleda, siis otsustada sihtotstarbeliselt eraldatud, seni kasutamata raha tagasinõudmine või sihtotstarbe muutmine.*
- *Võtta seisukoht sihtotstarbeliselt eraldatud raha kasutamise osas arvestades käesolevas kontrolliaruandes toodud ning otsustada selle tagasinõudmine riigieelarvesse.*

5 Õppetoetused

RK: Akadeemias puudub kirjalikult fikseeritud õppetoetuste menetlemise protseduur.

EKA: Eesti Kunstiakadeemia nõukogu 19.10.2004 määrus nr 9 „Õppetoetuste taotlemise kord“ kinnitab „Õppetoetuste taotlemise, määramise ja maksmise tingimused ja korra ning õppetoetuste fondide jaotamise korra 2004/2005 õppeaastal“.

6.4 Majanduskulude avansid

/.../

EKA: Ando Keskküla ja Arvo Pärenson on oma võla Eesti Kunstiakadeemia ees likvideerinud.

6.6 Töölähetused

/.../

EKA: Lähetuste sisuaruannete esitamine on olnud EKA valitsuse koosolekul arutusel ning kinnitust leidis tõik, et erialaste messide, näituste jms külastamine on EKA õppejõudude, dekaanide, üliõpilaste ja teiste liikmete kvalifikatsiooni hoidmisel ja tõstmisel väga oluline. Ei peetud vajalikuks kohustust emotsioonide sõnadesse panemiseks. Küll aga on lisatud lähetuskuludearuande vormile rubriik „sisuaruanne“, kuhu lähetuses käinud töötaja teeb lühikokkuvõtte lähetuse sisulisest poolest.

3. mail 2005 toimunud nõukogu koosolekul lisati Eesti Kunstiakadeemia revisjonikomisjoni tööplaani 2004. a lähetuste analüüs (sh lähetuse vajalikkus, kulu jms).

6.8 Muud tähelepanekud

Täiendavad maksukohustused

EKA: Jääme seisukohale, et Eesti Kunstiakadeemia toetus üliõpilaste spordisaalide kasutamise tasumise eest on eesmärgipärane.

Isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitamine

/.../

EKA: Rektori 16. juuni 2005 käskkirjaga nr muudeti „Isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitamise korra“ punkti nr 4 järgnevalt: „4. Esmakordsel taotlemisel lisatakse esildisele või aruandele ka isikliku sõiduauto registreerimistunnistuse koopia ja vajadusel ka väljavõtte liisinglepingust.“

Ettepanekud EKA rektorile

/.../

EKA: EKA raamatupidamise sise-eeskirjad täiendatakse 01. augustiks 2005, milles tuuakse muuhulgas ära sularahahetingute tegemise kord, kuludokumentide esitamise tähtajad ning nendest mitte kinni pidamise sanktsioonid, töölähetuste kuludokumentide esitamise kord, avansside kord, täiendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete käsitlemise korda, majanduskulude avansside andmise ja aruandluse korda, töölähetuste aruannete esitamise korda ning tähtajad lähetuskorralduste vormistamiseks, varude kajastamist ning kulude aktsepteerimise korda. Lisaks lõpetatakse töötajatele laenu andmine.

Lugupidamisega

Signe Kivi
Rektor

Andri Simo, 502 5123, e-post: andri.simo@artun.ee